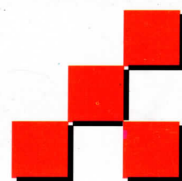

BOBOVAC

LIST VAREŠKIH HRVATA

GODINA XIII.

BROJ 148

VAREŠ

TRAVANJ 2007.

Cijena 1 KM • 4 Kn

Za inozemstvo 1 €

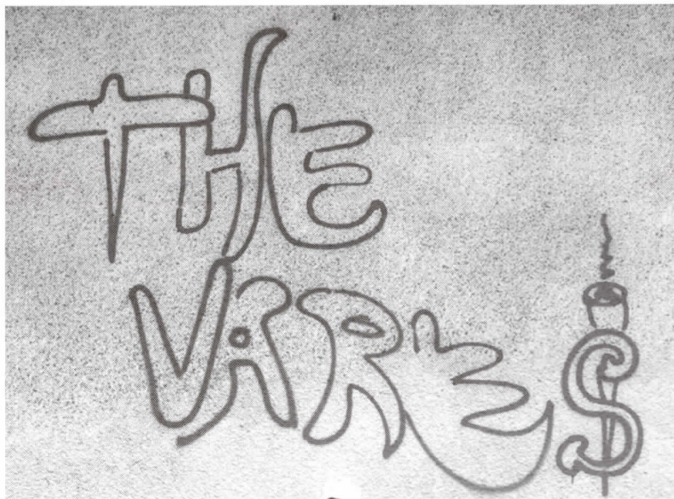

Središnjom proslavom u Berlinu 25. ožujka 2007. Europska je unija obilježila 50. obljetnicu svoga postojanja. Za tu prigodu usvojena je i Berlinska deklaracija, no u njoj su izostale dvije ključne stvari. Prva – koja muči 27 zemalja članica Unije – je donošenje Europskog ustava, a druga – koja muči zemlje izvan Unije – je pitanje proširenja. Zemlje, kao što je Hrvatska, koje se ozbiljno trude pronaći svoj put do elitnoga europskoga društva, pomno su osluškivale signale iz Berlina, nadajući se javnom pozivu. Naša zemlja, pak, koja bi se ulaskom Hrvatske u Europsku uniju našla pred schengenskom granicom, na tu se mogućnost uopće i ne osvrće. U povodu europskoga zlatnog pira nama je, tj. našim političarima, po tko zna koji put poručeno da nije do Europe nego do nas. Vrata su uvijek otvorena, samo je potrebno da mi jednoga lijepog dana pokucamo na njih. Ali, kako doći do njih i koliko će to još potrajati? S ovakvim državicima i predvodnicima, od kojih svaki deseti natuca engleski jezik i svaki deseti drži svoju djecu u BiH, mnogo će još vode proteći. Bitno je da oni samodopadno lete Europom, razumije se, prvom klasom. Ljudi službeno putuju. Bave se politikom zato što je to najunosniji biznis u BiH danas i kad slete u svoju zemlju posvete se prvenstveno osobnim poslovima i uživanju u povlasticama. Ti, narode, dotle truni i čekaj kad će se u Europi slaviti dijamantni pir – možda nas dotad prime.

Odavde nastavljamo tekstom našeg sugrađanina u Švedskoj **Mladena Papeca**, koji iz europske perspektive, ali na temelju vlastitog angažiranja analizira i predlaže mogući izlaz za Vareš. Tekst se tako dobro navezuje na gornji uvod da je došao kao poručan.

Danas, kad se cijela Europa zahuktala u želji da na najbolji način riješi sva pitanja, kada njezin privredno, socijalno, obrazovno, pa ako hoćete i politički, razvijeni dio želi i mora u taj napredak uključiti i slabo razvijeni dio, BiH i Va-

IZMEĐU DVA BROJA

reš imaju šansu i moraju je iskoristiti.

Razoreni i vraćeni desetljećima unatrag, BiH i Vareš se poslije ovog rata ne mogu ravnopravno nositi s drugim, čak ni nerazvijenim državama Europe. Ali, boriti se moramo, u toj borbi moramo tražiti optimalna rješenja, moramo uključiti svu našu pamet i sve moguće potencijale. Realno je očekivati da će sve ovo potrajati, ali nada se ne smije gubiti ni u kom slučaju. Trenutno, zbog iznimno teške situacije, mi moramo tražiti pomoć Europe. Europa je svjesna da nam je učinjena nepravda i da je i ona veoma, veoma odgovorna za sve što nam se dogodilo, odnosno za ono što se moglo na vrijeme spriječiti. Ali, opet ne zaboravimo da je ta ista Europa trenutno spremna pomoći.

Činjenica je da postoje ogromna sredstva namijenjena BiH, postoje zapravo bogati fondovi, ali kojima, zbog birokracije koja je prisutna u cijeloj Europi, nije lako pristupiti. Stoga je neophodno lobirati i u to se moraju uključiti svi koji

mogu djelovati na tom planu, sva raspoloživa poznanstva koja bi mogla pomoći oporavku Vareša. Mnogima ovo može zvučati čudno, ali danas možete imati fantastične projekte, projekte koji ispunjavaju sve uvjete postavljene od strane Europske unije, ali ako ne možete stupiti u kontakt s pravom osobom koja bi ih eventualno pogledala i "pogurala", sve naprosto pada u vodu. To je ono na čemu naporno i ustrajno već radimo Igor i ja.

U samom Varešu postoji jedan dio ljudi koji se zaista trude zaustaviti njegovo propadanje i okrenuti ga boljitku. Ti ljudi su uradili i kvalitetne projekte u tom pravcu. To su ljudi koji evidentno žele dobro Varešu i koji žele u ovu aktivnost uključiti sve Varešane izvan Vareša, a koji bi, naravno, bili za to zainteresirani. I, to je za svaku pohvalu. Ali, ponovno se moram vratiti na lobiranje. Jer, i u europskim centrima moramo imati svoje ljude, utjecajne i dobro upoznate s kriterijima koji vrijede prilikom rješavanja zahtjeva za odobravanje po-

moći i sredstava potrebnih za realizaciju vitalnih projekata. Osim ovoga, važno je i lobiranje kod stranih ulagača, dakle direktno kod onih koji imaju sredstva i koji bi ih rado investirali. Nesporo je da takvih ima, i sigurno je da ih se može zainteresirati od strane naših Varešana, odnosno onih u koje oni imaju puno povjerenje.

Ali, jesu li takvi Varešani, koji su dugo u inozemstvu stjecali respekt i povjerenje, danas spremni sve to staviti na kocku i poljuljati svoj status zbog nedostatka nečijeg poslovnog morala, nečijeg javašluka, neznanja i lopovluka – što su veoma prisutne i izražene pojave u BiH, pa i u Varešu?! Ipak mislim, ako bi ugledni i uspješni Varešani koji žive i rade izvan Vareša u svrhu spašavanja ovoga odveć napaćenoga grada bili spremni udružiti snage i napore, kako bi zajednički i organizirano mogli istupati u smislu konkretnog angažmana u Varešu, znatno bi se smanjila mogućnost zamki i prijevara, a i potencijalni bi investitori imali veće povjerenje i razumijevanje prema jednoj takvoj skupini. Skupina bi se angažirala na pronalaganju donatorskih i kreditnih sredstava za pokretanje gospodarske djelatnosti na području općine Vareš. Možda bi se na taj način čak stvorila šansa da uvjerimo potencijalne investitore u prihvaćanje određenog rizika i da shvate kako je u BiH zbog ukupnog ambijenta još uvijek teško davati odnosno održati sva obećanja te da nakon nekog neuspjeha ne izgube odmah povjerenje u nas.

Uglavnom, krajnje je vrijeme da se nešto poduzme jer mi moramo pokazati konkretne rezultate našoj mladeži, mi im moramo stvoriti nešto što će ih motivirati i ohrabriti za ostanak u Varešu. Njihovo obrazovanje i razmjena iskustava s europskim vršnjacima mora biti jedan od prioriteta. Osobno ne dajem sebi drugoga izbora osim da budem optimist. Vareš u budućnosti vidim kao jedan opet razvijen i ponosan grad. On je to zaslužio i mi mu trebamo pripomoći da iskoristi svaku moguću europsku priliku.

B

IZ ŽUPNIH MATICA

VAREŠ Kršteni: David Franjić (Dražena i Olivere).

Umrli: Kata Vidović rođ. Talić (1932.), Marijan Gavran (1979.), Arijana Gavran rođ. Žuljević (1979.), Ljuba Kokorović rođ. Pendić (1924.), Ana Sprekić rođ. Glavočević (1943.), Ruža Lozančić rođ. Marić (1928.), Ana Tokmačić rođ. Filipović (1921.), Lucija Mirčić (1925.).

Fotografija na naslovnici: J. Klarić

OGLAS

Prodaje se kuća obitelji Kojić u Varešu, ul. Zvijezda 33. Za sve informacije javiti se na e-mail: bogibogi@bisinter.net ili na telefon 00381/645765735

"Bobovac" su financijski potpomogli **Sladan Bubić** iz Augsburga (Njemačka) s 30 KM, **Ana Barnjak** sa Strice s 20 KM, obitelj **Udovičić** iz Sarajeva s 30 KM, te **Čedo Kokorović** iz Požege (Hrvatska) s 10 KM, na čemu im uredništvo toplo zahvaljuje.

REPORTAŽA O VIJACI

Vareš ne prestaje privlačiti medije. Nadasve agilni Vijáčani, a u prvom redu **Boško Andrić**, bili su domaćini *Danima* i njihovu reporterskom dvojicu: novinara **Ameru Obradoviću** i fotografu **Emiru Burloviću**, u povodu pokladne i nadaleko čuvene *Žute žabe*. *Dani* su im uzvratili gostoprimstvo trima stranicama (usp. br. 506, str. 70.-72., od 23.2.2007.), izvanredno prezentirajući i bogatu vijaku povijest i njezinu upečatljivu sadašnjost. Onu povijest koja ide do dalekoga srednjeg vijeka, ali i onu bližu, gdje su nezaobilazne dvadesete i tridesete godine prošloga stoljeća, kao i ratne epizode 1943.; a sadašnjost, pak, s muzejom, knjižnicom, web stranicom... Nije zaboravljeno ni Ivančevo **Ivice Matića**. I bogata foto-prezentacija Vijake u ovom reprezentativnom bosanskohercegovačkom magazinu također je za pohvalu.

VOLONTERI NE POSUSTAJU

I ove godine povodom Svjetskog dana bolesnika (11. veljače) volonteri Udruge "Majka Terezija" pokucali su na vrata naših bolesnih sugrađana i, uz prigodne darove, proveli neko vrijeme s njima, nastojeći im olakšati bolesničke brige i probleme. Posjećena su ukupno 203 bolesnika na području Vareša, Vareš Majdana i bližih sela. Javno pozivu za prikupljanje darova bolesnicima odazvalo se 132 naših sugrađana i iz Udruge im ovim putem od srca zahvaljuju. Iako nikoga ne bi trebalo posebno isticati jer je svaki dar plemenit i vrijedan, ipak su odlučili posebno spomenuti **Miroslava Kaurlota**, vlasnika diskonta "IK" u Varešu, koji svake godine na Dan bolesnika daruje jako puno voća i sokova. To je učinio i ovoga puta i uz to još animirao svoje poslovne partnere iz Viskog, koji su također poslali donaciju.

Ova su dobra djela i šire prepoznata, pa je Udruzi, na poticaj **Mladena Papeca**, uručena vrijedna novčana donacija prigodom

posjeta izaslanstva iz Flena. Donacija je prikupljena od strane *Fran Pingstkyrkans Bistandcentra*. Gosti iz Švedske posjetili su ured Udruge 22. ožujka i u razgovoru s predsjednicom **Gordanom Lukić** i dopredsjednicom **Danijelom Pavlič** detaljnije saznali o opsežnim aktivnostima Udruge. Izrazivši svoje divljenje, obećali su da će o volonterskom radu članova Udruge informirati određene krugove u Švedskoj i također ih animirati za prikupljanje pomoći.

U povodu uskrasnih blagdana članice Udruge pripremaju već tradicionalnu uskrсну izložbu ručnih radova prodajnog karaktera koja će biti postavljena u staroj crkvi, a uskršne čestitke koje izrađuju članovi Udruge već su neko vrijeme u prodaji.

OŽIVLJAVANJE CRVENOG KRIŽA

Vareški Crveni križ u godinama poslije rata pa sve donedavno funkcionirao je samo koliko je nužno i to kroz akcije dragovoljnog darivanja krvi te dijeljenja humanitarne pomoći. Međutim, bilo je potrebno obnoviti mu subjektivitet kako bi se moglo formirati ostale organe i proširiti djelovanje ove važne institucije, koja funkcionira na međunarodnim principima. To je i učinjeno osnivačkom skupštinom održanom 23. ožujka u Varešu. Za predsjednika je izabran **Omer Džindo**, a za tajnicu **Duška Franjkić**. Predsjedništvo se sastoji od sedam članova, među kojima posebno mjesto imaju predstavnici mladih, a jedno je mjesto i nakon skupštine ostalo upražnjeno i trebalo bi ga popuniti članom koji će biti hrvatske nacionalnosti, odnosno s područja mjesnih zajednica Pržići ili Vijaka.

Pri kratkom susretu s novoizabranim predsjednikom saznali smo da je iza novog vodstva već jedna uspješno organizirana akcija dragovoljnog darivanja krvi te da su sada glavni zadaci obnova i useljavanje u stare prostorije (bivša zgrada "Energoinvesta") kao i punjavanje komisija koje su u djelovanju Crvenoga križa dije-

ljene na osam područja.

VLASTI U NESKLADU

Vijećnici Općinskog vijeća Vareš okupili se 29. ožujka 2007. godine na svom 23. zasjedanju, na kome su uspjeli raspraviti o svih 16 točaka dnevnoga reda. Kako je na prošloj sjednici i dogovoreno, krenulo se s novom točkom pod nazivom Informacija o aktualnoj problematici na području općine Vareš. Načelnik općine **Hamdo Fatić** prihvatio je obvezu informirati Vijeće, a time i javnost, o najznačajnijim događanjima, i dobrim i lošim, u periodu između dvije sjednice. Osvrnuvši se najprije na posjet izaslanstva partnerske komune Flen i ocijenivši ga vrlo uspješnim, načelnik je prešao na neugodnije teme i iznio obrazloženje zbog čega je izgradnja regionalnog puta u zastoju. Prema njegovoj najavi, u momentu dok vi ovo budete čitali, trebali bi biti nastavljeni radovi na polaganju novog asfalta na potezu od zgrade Policijske uprave do benzinske crpke u Vareš Majdanu, koji su bili obustavljeni "zbog vremenskih prilika". Također će se nastaviti radovi na dionici od benzinske crpke do Pajtova Hana, što uključuje sanaciju mjesta nedavnog udara i konačno rješenje za najbolniju točku na cijeloj cesti od Vareša do Breze, a to je Kapija. Naime, u međuvremenu je potpisan aneks ugovora o izmjeni projekta, jer je utvrđeno drugačije rješenje za Kapiju, pa će se umjesto usjeka raditi zasjek u stijeni. I još su iznesene informacije o tome u kojoj su fazi aktualni štrajkovi u Varešu. "Šummex" je uspio ishoditi povoljan ugovor na period od pet godina, a "građani" koji štrajkuju glađu (tako ih se nazvalo jer nisu više u poduzeću pa ne mogu biti ni u sindikatu), bivši radnici "Livnice", još nisu blizu rješenja. U međuvremenu je broj njih koji trebaju u mirovinu, ali ne mogu ostvariti to pravo zbog neplaćenih doprinosa, porastao s 23 na 29, i oni bi prema praksi koja se primjenjuje u ovakvim situacijama (jer ovo u

BiH nije nikakva novost) trebali biti prioritarno riješeni. No, u slučaju "Livnice" i kompletne bivše "Željezare", vlasnik koji je kupio to poduzeće upisom dionica nameće rješavanje pitanja neplaćenog staža svim radnicima odjednom, premda znajući da je to neostvarivo zbog veličine dugovanja koja se ne mogu pokriti stavljanjem poduzeća pod hipoteku. Postupak odgođenog plaćanja putem hipoteke i spominje se kao jedini izlaz, i Općina je, kako reče načelnik, na strani onih koji trenutno štrajkuju.

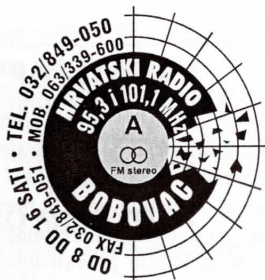
Općina bi željela biti i na strani sudionika u prometu, posebno vozača koji su, kako je konstatirano, došli pod udar nakon što je policija dobila dugo očekivane naloge za kažnjavanje, međutim diskutabilnom je postala prvo njezina odluka kojom su utvrđeni prostori za parkiranje na području grada. Što i kako unaprijediti na tom planu? – i nakon rasprave ostalo je pod znakom pitanja.

Tijekom ostalih točaka i pretrasa odluka čije je donošenje posao Općinskog vijeća, redovno prisutne latentne razmirice između predstavnika zakonodavne i izvršne vlasti na ovoj su sjednici prerasle u ozbiljniju netrpeljivost. Pojedini su vijećnici predbacivali općinskim službama zbog nekvalitetne pripreme predmetnih materijala za raspravu, a voditelji službi uzvratili su im kontraoptužbom da ciljano omalovažavaju određene dokumente, a time i sve procedure koje su provedene u njihovoj izradi. Istina je negdje u sredini: bude i dobrih i loših dokumenata, a tako i diskutiranih. Umjesto konstruktivnih prijedloga za poboljšanje nekog dokumenta, ako je već loše pripremljen, nedovoljno upućeni u materiju pristupe mu kao meti koju je važno bilo kako napasti.

Potkraj sjednice pokušalo se raspravljati o utvrđivanju Dana općine. Nije išlo, isto kao i svih prethodnih godina. Iskristalizirala su se dva ozbiljna prijedloga i jedan šaljiv. Taj šaljivi je da se za obilježavanje, proslave i dodjele priznanja odredi 29. veljače (s obzirom na ukupno stanje i raspoloženje u općini, rečeno je, bolje je slaviti što rjeđe), a ovi drugi su da se jednostavno isključi sve datume iz bliže povijesti i uzme primjerice dan kad se prvi put spominje Vareš, ili da se odredi bilo koji dan, koji neće nikome predstavljati ništa, samo neka nikoga ne vrijedi i da ga se onda složno obilježava. Na koncu su zaduženi načelnik općine i predsjedatelj Vijeća da u roku od mjesec dana okupe predsjednike parlamentarnih političkih stranaka i na toj razini pokušaju postići dogovor koji bi zatim, barem se nadati, potvrdilo Općinsko vijeće.

**KVALITETA
KOJA SE
ČUJE!**

VAREŠ e-mail: radiobobovac@hotmail.com

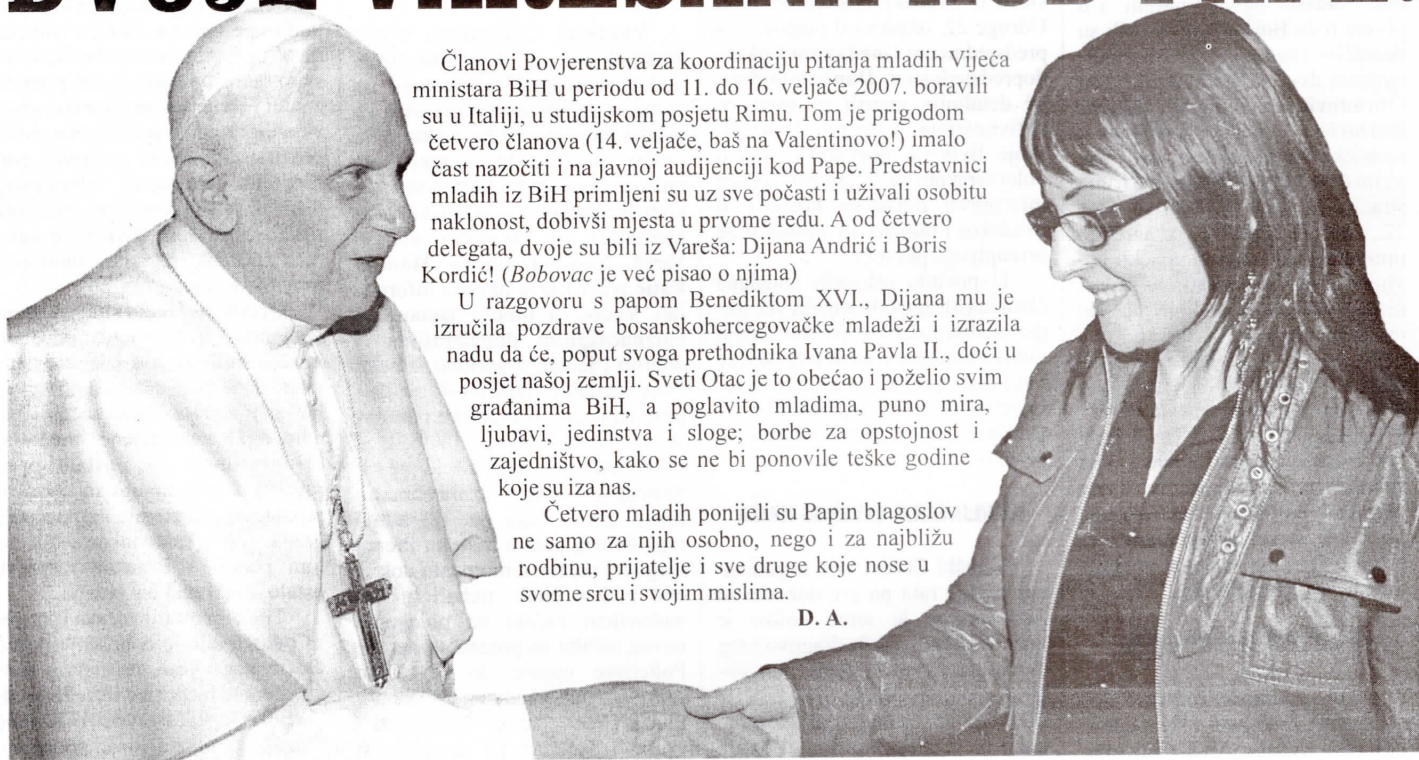
- ♦ školski pribor
- ♦ uredski materijal
- ♦ blokovska roba
- ♦ darovni program

**KNJIŽARA
TERZIĆ**

VAREŠ, Put mira 4
mob. 061 791 133

DVOJE VAREŠANA KOD PAPE!

Članovi Povjerenstva za koordinaciju pitanja mladih Vijeća ministara BiH u periodu od 11. do 16. veljače 2007. boravili su u Italiji, u studijskom posjetu Rimu. Tom je prigodom četvero članova (14. veljače, baš na Valentinovo!) imalo čast nazočiti i na javnoj audijenciji kod Pape. Predstavnici mladih iz BiH primljeni su uz sve počasti i uživali osobitu naklonost, dobivši mjesta u prvome redu. A od četvero delegata, dvoje su bili iz Vareša: Dijana Andrić i Boris Kordić! (*Bobovac* je već pisao o njima)

U razgovoru s papom Benediktom XVI., Dijana mu je izručila pozdrave bosanskohercegovačke mladeži i izrazila nadu da će, poput svoga prethodnika Ivana Pavla II., doći u posjet našoj zemlji. Sveti Otac je to obećao i poželio svim građanima BiH, a poglavito mladima, puno mira, ljubavi, jedinstva i sloge; borbe za opstojnost i zajedništvo, kako se ne bi ponovile teške godine koje su iza nas.

Četvero mladih ponijeli su Papin blagoslov ne samo za njih osobno, nego i za najbližu rodbinu, prijatelje i sve druge koje nose u svome srcu i svojim mislima.

D. A.

Trenutak susreta naše sugrađanke Dijane Andrić s papom Benediktom XVI.

NOVE DONACIJE IZ FLENA

POMOĆ UČENICIMA I UGROŽENIMA

M. MARIJANOVIĆ

F lensko-vareška suradnja i prijateljstvo produbljuju se, pa su naši sugrađani iz Flena Mladen i Igor Papec u periodu od 18. do 24. ožujka predvodili dvije različite delegacije u posjetu Varešu. Igor je stigao tri dana ranije u društvu s troje učenika flenske gimnazije i njihovom profesoricom. Tijekom tog perioda vareška je Mješovita srednja škola upriličila niz scensko-umjetničkih sadržaja u kojima su mogli uživati i gosti iz Flena, a profesorica iz Švedske za vareške je učenike održala dva nastavna sata na engleskom jeziku. Ovaj je posjet praćen i donacijom (koja je zbog naših carina kasnila i pristigla u Vareš naknadno), a riječ je o 30 računala namijenjenih u prvom redu školama, te Domu zdravlja i općinskim službama.

Delegacija koju je predvodio Mladen bila je sastavljena od triju pripadnika različitih političkih str-

naka, koje su, međutim, i članice flenskoga odbora za obrazovanje, te dvojice predstavnika flenske protestantske crkve čija su imena Mischa Herfert i Bengt Eriksson, a spomenimo i glavnoga pravobranitelja u flenskoj komuni Niklase Witta, koji je jedini već bio u Varešu. U zgušnjutom rasporedu tijekom dva dana ova je delegacija uspjela nakratko obići mnogo toga, krenuvši najprije od župnoga ureda. Župnik fra Ivica Vidak poslije kratkog razgovora poveo je goste u razgledanje male i velike vareške crkve. Već pri sljedećem susretu uslijedila je konkretna pomoć: naime, predsjednici Udruge "Majka Terezija" Gordani Lukić uručeno je 1.100 eura za potporu pučkoj kuhinji, koje su, motivirani Mladenovim prijedlogom, prikupili članovi flenske crkve. Manji novčani iznos uručen je i prigodom posjeta vareškom imamu. Popodne se išlo u obilazak očevskih majdana, a Zvijez-

Mladen, Mischa i Bengt s fra Ivicom

dom je baš tog dana zabijelio snijeg. Novo jutro donijelo je ovoj delegaciji nove susrete: najprije službeni razgovor s načelnikom općine Hamdom Fatićem, pa obilazak Tvornice rezervnih dijelova u Vareš Majdanu, a poslije ručka uslijedili su laganiji sadržaji poput modne revije i glazbenog programa što su ih priredili učenici srednje škole, te turistički posjet Sarajevu. Po povratku u Švedsku, kako saznajemo, sudionici posjeta pripremili su svojim sunarodnjacima kako su u Varešu proveli ugodne trenutke i bili vrlo zadovoljni tim iskustvom.

Ipak, između svih ovih doga-

danja i lijepih druženja vidljivo je kako ozbiljnija i obostrano korisna suradnja još uvijek izostaje, no – kako nam je i potvrđeno – krivce za to zasigurno ne treba tražiti na flenskoj strani koja se trudi sa svakim dolaskom u Vareš pomoći kako najbolje zna i umije. A to se zasad svodi na donacije. Na efekte takvog vida pomaganja, koji je u svakom slučaju hvalevrijedan ali ljudima ne rješava ništa dugoročno nego se i sami rado doživljavaju kao isključivi ovisnici o tuđoj dobroti i pomoći, u svom je obraćanju gostima iz Flena posebno nastojao ukazati vareški župnik.

B

Datum koji vareška Mješovita srednja škola "Nordbat 2" obilježava kao dan škole, 18. ožujka, ove je godine pao na nedjelju, pa je program počeo ponedjeljkom. Sve sportske i kulturno-zabavne manifestacije bile su otvorene i za građane, i na početku treba kazati da se time u potpunosti postiglo cilj. Mladi, koji i trebaju biti glavni nositelji aktivnosti da se život u ovom gradu učini ljepšim i zanimljivijim, pokazali su da to mogu i znaju ako ih se potakne i usmjeri. Vareška je monotonija uspješno razbijena i stvoren je onaj ugođaj na koji je ovaj uspavani grad gotovo potpuno zaboravio. Pogledati kazališnu predstavu u Varešu ili pak nazočiti modnoj reviji, imajući na umu da je sve to upriličeno vlastitim snagama i sredstvima, moramo si priznati, potpuno je neobično i nesvakidašnje ugodno iskustvo. Koliko su "gladni i žedni" kulturnih i bilo kakvih kreativnih događanja, građani su pokazali odličnim odzivom. U kino-dvorani, kao i u sportskoj dvorani srednje škole tražilo se mjesto više, a manifestacije su sa zadovoljstvom pratili i gosti iz švedske komune Flen koja razvija posebne odnose s našom općinom – poglavito među školama. Vidjevši uvjete u kojima uče i rade, Šveđani su iznijeli svoju zadivljenost svime što su im tih dana prezentirali vareški srednjoškolci.

Dakle, obilježavanje Dana škole počelo je 19. ožujka, kada je u predvorju škole priredena prodajna izložba učeničkih radova na raznovrsnim materijalima kao što su svila, staklo i dr. Gotovo svi eksponati su prodani, a prihod od prodaje bit će usmjeren za nabavu novih materijala i boja. Voditeljica umjetničke sekcije i organizatorica izložbe je prof. Lara Brđanović. U suterenu je potom održan službeni prijam i domjenak za nastavni kadar, najbolje učenike škole i javne osobe. Kratko su se obratili ravnatelj škole, načelnik općine i dužnosnica nadležnoga kantonalnog ministarstva. Istoga dana dva puta je izvedena školska predstava autorice i voditeljice dramske sekcije prof. Selme Hafizović: u 13 sati za učenike škole, te u 19 sati za građane i goste, a održana su i natjecanja u stolnom tenisu između domaćih i učenika srednje tehničke škole "Kemal Kapetanović" iz Kaknja. Sutradan je odigran turnir u malome nogometu, uz gostovanje ekipa iz Olova, Breze i Visokog i uz jedan manji incident, no to se nerijetko događa i na ozbiljnijim natjecanjima. Za pripreme i sportske nastupe vareških srednjoškolaca skrbili su profesori Damir Petrović i Mirsad Bukvarević.

Glumačka postava

U satiričnoj školskoj predstavi pod nazivom "Još uvijek bez naslova + mi u dijaspori", čiji scenarij i režiju potpisuje prof. Selma Hafizović, dodijeljene su uloge doista besprijekorno odigrali: Samra Alihodžić, Mirela Bjelić, Adnan Brkić, Goran Bunjevac, Arnes Džido, Reisa Hodžbo, Damir Kasapović, Tiana Prkić, Boban i Sandro Ravlija, Majda Redžepagić, Aldijana Rožajac, Minela Rožajac, Almedina Sokolar, Almira Muftić i Amer Suljić.

No, da se ne zaboravi u kakvom vremenu živimo, nakon predstave zadovoljna se publika morala razići ulicama bez javne rasvjete. Treba odati i ovo: premda su i mladi glumci zajedno sa svojom profesoricom naposljetku bili zadovoljni, oni su svoje obimne uloge danima pripremali u kino-dvorani bez grijanja. Stoga se predstava komotno mogla nasloviti i – još uvijek bez normalnih uvjeta...

SREDNJOŠKOLCI POKAZALI KREATIVNOST

Ravnatelj škole Senad Čatović najboljim je učenicima u školskoj 2006./07. godini uručio prigodne darove, a najboljima su proglašeni: Jasmina Čučuković, Lejla Ajanović, Emir Murto, Amina Šijak, Fahreta Muftić, Emir Delić, Sanja Maksimović, Stela Andrić, Alma Žutić, Muamer Numić, Nihad Žutić, Danira Suljić i Dragana Krištić.

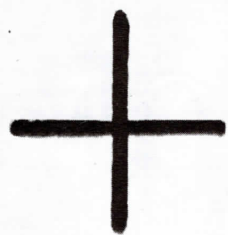
Prof. Lara Brđanović voditeljica je i modne sekcije, a koja je, treba iskreno kazati, priredila praznik za oči prisutnima na zatvaranju ovogodišnjeg obilježavanja Dana škole. Bilo je to u petak 23. ožujka, a uz modnu reviju, u stankama između izlazaka modelâ iza paravana na improviziranu modnu pistu, održan je glazbeni program uz nastup školskog benda i nekoliko učenika koje se nastoje dokazati u pjevanju. Glazbena su događanja pripremana pod ravnanjem prof. Igora Hingera. Polaznici, a prvenstveno polaznice, modne sekcije ovom su prigodom prikazali kolekciju koju su sami kreirali, a sašio ju je "Profitex" Vareš. No, uključili su se i drugi privatni poduzetnici, te su se modeli nakratko prošetal i u odjeći vareških butika "Milano", "Dolores" i "Long". Do izražaja je

također došla tradicionalna odjeća, tj. jedan dio narodnih nošnji vareškog kraja pozajmljen iz riznice Udruge "Izvoru vareško". Organiziranje revije su sponzorirali i frizerski saloni "Belma" i "BS" besplatnim frizurama.

Nakon tih priredaba koje je organizirala srednja škola običnom promatraču nije moglo promaknuti da se jedan te isti krug učenika, a tako i njihovih profesora, pojavljuje u višestrukim ulogama, da je i dalje prisutan problem nedostatka adekvatnih prostora i pomoćnih sredstava pa se posvuda pojavljuju, primjerice, isti paravani i improvizacije, ali to ne umanjuje trud i postignuća vrijednih učenika i profesora. Oni su, male šanse koje su dobili, sjajno iskoristili. Za razliku od većine onih koji su na rukovodnim pozicijama u ovom gradu.

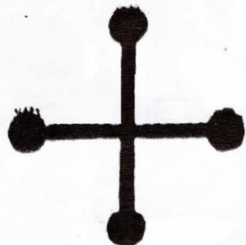
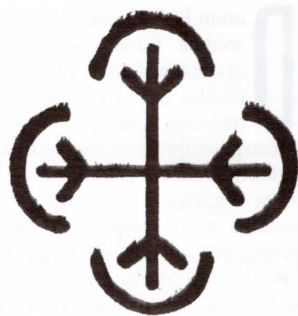

Modna revija

TETOVIRANJE KOD BOSANSKIH KATOLIKA

PIŠE ŽELJKO IVANKOVIĆ

Koliko smo starijih žena u našim djetinjstvima vidjeli s istetoviranim rukama?! Otkud im to? Običaj tetoviranja kod katolika u Bosni i Hercegovini istraživao je arheolog i povjesničar **Čiro Truhelka** (1865.-1942.), a nalaze o tome objavio u *Glasniku zemaljskog muzeja* 1894. godine.

Kod katoličkoga dijela naroda u Bosni tetoviranje je bilo oznaka po kojoj se prepoznaju. "Vele, da je taj običaj prije imao tu svrhu da se prepriječi odmetnuće od vjere, ali se je ipak događalo, da se tetoviranjem ta svrha nije postigla, jer i danas još žive neke tetovirane žene, koje su prije kakvih 20 i više godina prešle na islamsku vjeru, da se mogu udati za muslima, koji im je bio srcu drag." – piše Truhelka. (O tome, na primjer, možemo čitati i u **Beničevu Ljetopisu** u godini 1760.) No, tada bi, kaže Truhelka, katolik "kao odmetnik vazda nosio biljeg svoje nekadašnje vjere". Kako se tetoviranje sastoji od mnoštva malih križića, onda je "narodno shvaćanje" tetoviranje smatralo "neizbrisivim simbolom katolicizma u Bosni i Hercegovini". Truhelka to, kao i slavljenje Ilindana ili Ivanj-danske kriješi, vidi kao staroslavenske običaje, koje je svećenstvo trpjelo kao "koncesiju tradiciji".

Tetoviranje Truhelka nalazi u srednjoj Bosni, tj. kotarima: sarajevskom, višočkom, travničkom, fojničkom, prozorskom, bugojanskom, te niz donji Vrbas, kotor varoški i banjalučki kotar, a taj običaj "popušta" u okolini Olova, Vareša, Vijake i u dolini Neretvice, a gdje i dalje ima tetoviranja to je više da se "zadovolji formi". Autor kaže da je najljepše oblike tetoviranja našao u dolini Lašve, naročito u mjestima oko Gučje gore. Otamo je bila moja baba po ocu i još uvijek se živo sjećam njezinih tetovaža po nadlancu i rukama.

Tetoviranje je obuhvaćalo ruke (najčešće gornja strana ruke) i prsa (nasred grudne kosti), a ponekad bi se našao i jedan motiv na čelu. Kod žena je bilo obilatije nego kod muškaraca. Tetoviralo se obično na Ivanj-dan, Blagovijest, sv. Josipa, Cvjetnicu ili koji dan u Velikome tjednu. To bi radila starija vještija žena, a tome su se podvrgavale mlađe djevojke (između 13. i 16. godine) s radošću do bola, "dok ruku ne bi oblila krv". Ornament se najprije crtao na koži tupim dijelom igle zamočenim u crnilo, a onda se po crtežu bockalo iglom dok ornament ne bude gotov. Rana bi se potom zavila svi-

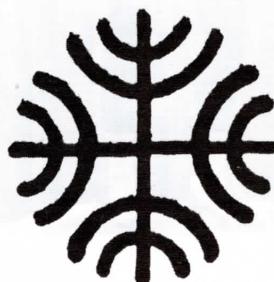
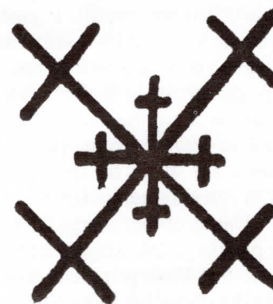
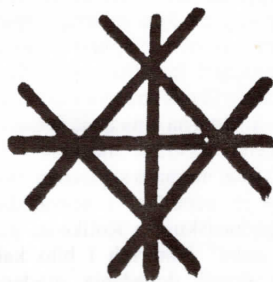
lenim papirom, papirom za cigarete ili voštanim papirom. Tek drugi dan bi se rana prala hladnom vodom. Za crnilo je upotrebljavana čađ koja se miješala s medom i vodom ili barut koji se miješao sa slinom.

Tu bolnu "operaciju" Truhelka vidi kao doba inicijacije, doba prijelaza u mladenačko doba, dakle ostavštinu iz pretkršćanskih vremena. I vezano je, kako kažu ispitanici, za proljeće, "onda kada drveće cvate", a pokazalo se najčešće na Josipovo (19. ožujka), tj. uoči proljetnog sunčanog obrata. To Truhelka, također, vidi kao staroslavensko, pretkršćansko vjerovanje, kao pretkršćanske običaje.

Križ, izvedeni križići, kolo od točaka, grančice (jelice), bobice nanizane na peteljke, mlinsko kolo, ograda, narukvica, klas, zvjezdica, sunce, mjesec..., najčešći su motivi na tetovažama. To, dakako, Truhelku navodi na pomisao da tetoviranje nije u svezi s kršćanstvom, nego da su ga znali i u ove krajeve donijeli Rimljani, a poznato je bilo i Galima, Dačanima, Sarmatima. **Plinije** govori o Dačanima i njihovu tetoviranju, **Herodot** svjedoči o Tračanima, od Tračana je taj običaj prešao na Ilire, a od Ilira na Slavene. Osim u Bosni, Truhelka kaže da tetoviranja na Balkanu ima i kod Albanaca koji se smatraju izravnim potomcima Ilira. Čak se kod njih može naći i tetoviranih muslimana.

No, ako je nekoć služilo za oznaku plemena, bosanskim je katolicima tetoviranje služilo za oznaku vjere i preventivnu zaštitu od prijelaza na islam. To, dakako, ne znači da prijelazâ nije bilo, ali ih je svakako taj čin značajno reducirao. Slično je bilo i s običajem zajedničkih vjenčanja (svatova) u Kraljevoj Sutjesci da bi se izbjeglo pravo prve bračne noći na koje je polagao turski silnik, ali ne znači da to "pravo" nije zbog toga i konzumirano.

Što se pak tiče tetoviranja u vareško-kome kraju (ono je, evo, na primjer u Borovici), počelo nestajati u godinama poslije Drugoga svjetskog rata (1945.-1950.) – otkad i potječu današnje tetovaže – kad je nova komunistička vlast dovela učitelje "sa strane" koji su počeli zabranjivati tetoviranje i tako se taj običaj vremenom iskorijenio. Tetoviranje je, kako su nam kazale žene koje još uvijek nose tetovaže, vršeno na primitivan i veoma bolan način, pa su djevojčice nerijetko znale istrgnuti ruku u nezgodnom trenutku i tetovaža ne bi ispala onako kako je bila zamišljena. [3]

Križ i od njega izvedeni oblici

Križ i od njega izvedeni oblici

U svijetu ljudi živio je u ljudskom tijelu jedan vrlo neobičan čovjek, Isus iz Nazareta, koji je sebe nazivao Sinom čovječjim. On je ljudima činio samo dobro. Propovijedao je riječ Božju, hranio je gladne, tješio je žalosne, liječio i ozdravljao bolesnike, oslobađao je ljude od opsjednutosti i oživljavao mrtve. Tim svojim djelima svjedočio je da je u svijet ljudi zašla sila Božja koja ozdravlja i spašava sve. U vrijeme dok je boravio među ljudima i činio čudesna djela i znamenja običavao je reći da još nije došao "njegov čas".

Dan uoči svoje smrti, na Veliki četvrtak, pozvao je svoje učenike na Posljednju večeru i tada im je kazao da je došao "njegov čas". Imao je Isus mnogo susreta s ljudima, mnoga su pitanja ljudi o njemu imali, mnogo toga je pokrenuo. Ali, uvijek kad se tražio korak dalje, odgovarao je da to nije ono zadnje, da još nije došao "njegov čas". Bit će jedan čas kad će ljudi spoznati tko je zapravo On i što se to s njime događa.

O tome zadnjem času Sveto pismo kaže: "Bijaše pred blagdan Pashe. Isus je znao da je došao njegov čas..." Bilo je, dakle, pred blagdan Pashe. Židovi su na blagdan Pashe slavili veliki događaj oslobođenja iz egipatskog sužanjstva. Prije toga blagdane Pashe Isus je znao da je došao "njegov čas", slutio je da se njegov život bliži kraju, da će ljudi konačno razumjeti tko je zapravo On i što se to s njim i u njemu događa.

Te večeri skupio je svoje učenike na Posljednju večeru i kazao im da ih je "ljubio do kraja". Zanimljivo je da Posljednju večeru Isus započinje činom pranja nogu svojim učenicima. I pita ih: "Razumijete li što sam vam učinio?". Kad im je oprao noge kazao im je: "Ako sam ja, vaš Učitelj, vama oprao noge i vi tako trebate činiti jedni drugima". Jeste li razumjeli što sam vam učinio? Eto, to da vas primam, da ste moji, da vas volim i da vam tu ljubav želim posvjedočiti do kraja. Čovjek zapravo i nema čim posvjedočiti ljubav nego da nekoga primi, da s nekim i uz nekoga živi, da se za nekoga napati, da nekome nešto učini i krajnje što može je da mu se preda, da se preda za čovjeka.

Ono glavno na Veliki četvrtak bilo je da Isus, koji je slutio svoj kraj, svjedoči svojim da ih voli i da živi za njih, da i u smrt ide za njih. I kaže da im u baštinu ostavlja samo jednu zapovijed, samo jedno od njih traži i to je ono novo i jedino

LJUBAV IZNAD SVEGA

PIŠE FRA IVICA VIDAK

važno: da ljube jedni druge. Mnogi su zakoni i propisi napisani, jedno je samo važno, jedna je nova zapovijed: da se volite međusobno. "Kao što sam ja ljubio vas, tako i vi ljubite jedni druge" – kaže Isus. Po tome će ljudi prepoznati da ste moji, da ste Božji ljudi.

Mi smo ljudi svi sagriješili pred Bogom i trebamo moliti za oprost, ali trebamo i dijeliti oprost, ali trebamo i dijeliti oprost ljudima. Što je ljubav ako to nije sposobna činiti? Kršćanski vjernik ne može biti nikome neprijatelj. Mora biti veći od zla. Od onih koji Kristu vjeruju mora početi briga za ljude, praštanje i milosrđe, dobrota i ljubav. To je Crkva, to je ono novo što je među nas Bog donio: da živimo spasenje i da ga ostvarujemo milosrdem i praštanjem, dobrotom i ljubavlju prema svim ljudima. Tako se rađa i

tako se događa ono središnje u Crkvi, događanje koje čini Crkvu Crkvom. U njoj ima i mnogo čega drugoga: i zakona, i propisa, i službi, ali njezina duša, ono od čega živi i čime se hrani – to je ono što kršćani slave u euharistiji. Nema ništa veće za čovjeka nego predati se za brata, za drugoga, za bližnjega: "Nitko nema veće ljubavi nego da dadne svoj život za svoje prijatelje".

U Velikom tjednu spominjemo se muke i smrti Sina čovječjega koji je ljudima činio samo dobro, ali se spominjemo i njegova uskrsnuća. Postavlja se pitanje kako su ta Crkva, te zajednice vjernika, to vjerovanje započeli katastrofom jednog čovjeka kojega su na kraju svi bili ostavili? Zašto je taj koji je činio samo dobro i za što je taj Pravednik osuđen i umro na križu?

Osudili su ga politički i vjerski moćnici njegova naroda.

Ponajprije treba reći kako se Isus nije sukobljavao s ljudima, nego s određenom praksom i načelima djelovanja, a istom onda i s onima koji su kruto branili takvu praksu i načela koja su bila na štetu samog čovjeka. Isus se borio za čovjeka i u tom opredjeljenju On je morao doći i u sukobe s onima koji su pod svaku cijenu zastupali svoje stavove kao Božje. Isus je naviještao i svjedočio svoj novi, dotad nečuveni, odnos spram Boga. Njegova slika Boga bila je bitno različita od slike Boga što su je imali vodeći religiozni krugovi njegova vremena. Isusovo zauzimanje za čovjeka, pomaganje čovjeku, oslobađanje čovjeka od zla, naviještanje milosrdnog Boga, bili su glavni izvori sukoba. Isus je osuđen i umro mučeničkom smrću na križu. Izgledalo je da će njegovom smrću zauvijek biti uništen i On sâm i djelo koje je započeo.

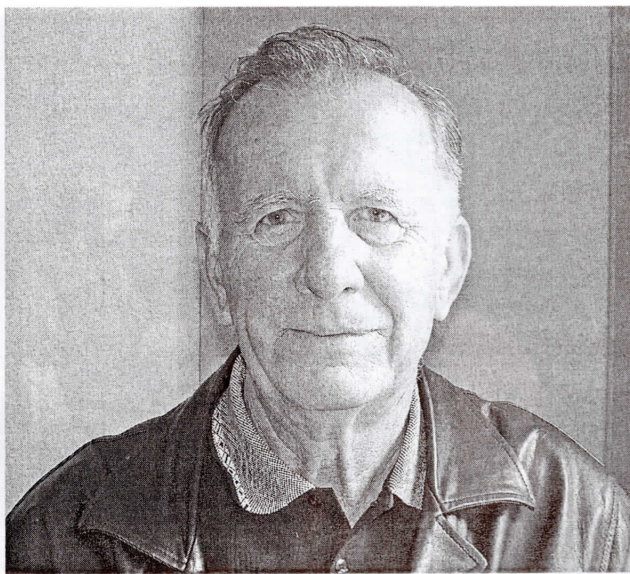
Ako imamo na pameti splet svih povijesnih okolnosti u kojima Isus poduzima svoje djelo spasenja, skloni smo reći da i nije moglo drukčije završiti. Ako pođemo od pravila povijesnih događanja, u toj igri interesa i zemaljskih ciljeva, on je morao na križ. Svakako se radilo o strahu moćnika iz vladajuće svećeničke aristokracije da se ne poremeti ustaljeni poredak, a mislili su da će rimsku vlast, personificiranu u Pilatu, moći izmanipulirati protiv Isusa, što se konačno i dogodilo. Beskrupuloznost političke igre po pravilu povijesti vodi k smrti Pravednika. Sva povijest kroči putovima sile.

Možemo samo naslućivati koliko je Krist različito od nas mislio, koliko je htio nešto sasvim drugo od onoga što tako prirodno i jako želimo. Propovijedao je novo kraljevstvo, ali kraljevstvo koje ne izvire iz tih naših želja za silom i vladanjem, koje ne izrasta iz pobjeda, iz volje za gospodovanjem, iz neprestanog nadmetanja tko je bolji i jači. On je zahtijevao da se valja odreći sile, mržnje i osvete da bi se nadvladale i sila i mržnja i osveta. Govorio je o pšeničnom zrnu koje mora umrijeti da bi donijelo plodove života. Nije se opirao kad su mu po kratkom postupku dokazali da nije bio u pravu, da se tim njegovim putem ne može protiv sile. Mi se danas pitamo: jesu li mu uistinu dokazali?

Vjerovati u uskrsnuće, u život u izobilju, znači izabrati njegov put!

Mladi Varešanin Toni Ilić na prvoj pričesti u sydneyjskoj crkvi

Marko Franjić

Novce za kupovinu digitalne kamere donirali su:

Zdenko Mijatović (50 AUD),
Zlatko Jakić (50 AUD),
Mladen Ilić (50 AUD),
Kruno Bešlić (50 AUD),
Čedo Jakić (50 AUD),
Jasenka Jakić (50 AUD),
Berno Vijačkić (50 AUD),
Blaženka Barkić (50 AUD),
Josip Josipović (50 AUD),
Marko Franjić (70 AUD).

U ime Uredništva "Bobovca", svima najljepša hvala!

važnijim prigodama pripremaju se jela koja vareški ugođaj čine potpunim.

Od općih dojmova Marko iznosi da se u Australiji mnogo radi, ali i zaradi, da su tamošnje hrvatske crkve svake nedjelje prepune i da se izuzetna pažnja posvećuje djeci. Na kraju spominje ono što je bilo najneobičnije doživjeti, a to je Božić pri ljetnim temperaturama. No, ovdje treba kazati da je sunce božićnog druženja Varešana u Sydneyju ogrijalo i urednika "Bobovca": tom prigodom prikupljeno je 520 AUD za kupovinu nove digitalne kamere za potrebe lista. Marko je kupljenu kameru (s pratećom opremom) donio i uručio, i baš kad smo priveli kraju naš razgovor s njim, otkrijemo da se na popisu onih koji su izdvojili novce nalazi i on. Tako su se stvari poklopile na najbolji način jer smo uzvratili Marku barem s ovoliko prostora u, kako veli, omiljenom listu.

B

SVE ZA ZAVIČAJ I ZAJEDNIŠTVO

Marko i Ivanka Franjić sa Zarudja proboravili su pola godine kod svojih najbližih, kćerke Stjepanke i zeta Mladena Ilića u Sydneyju. U tom australskom gradu, poznato nam je, postoji vrlo prisna zajednica Varešana, pa i Udruga *Bobovac* koja se istaknula brojnim akcijama vezanim za zavičaj. Tu bliskost i zajedništvo osjetili su i Franjići posjetivši ukupno 25 obitelji podrijetlom iz Vareša i okolice. Po povratku, Marko je rado pristao podijeliti s nama neka svoja viđenja i dojmove iz Australije, uz jednu jedinu molbu – da

putem "Bobovca" najiskrenije zahvali svima koji su ga ugostili zajedno s njegovom suprugom i oboje ih ganuli svojom pažnjom i gostoprimstvom. Pa, evo, sada to možemo smatrati i učinjenim, te se posvetiti našoj znatizelji.

Nakon dva dana putovanja i slijetanja na najmanji i iz naše perspektive najudaljeniji kontinent, već prvi susret pobuđuje emocije, pogotovu što se u zračnoj luci okupi "odbor za doček" sastavljen od najbliže rodbine i brojnih drugih koji su tu jednostavno zato što stiže netko iz Vareša. Stoga su se Franjići, kako reče Marko, u svakoj

vareškoj obitelji koju su posjetili od Sydneyja do Melbournea osjećali baš kao u svojoj. Bili su ondje za vrijeme događanja o kojima smo mi u "Bobovcu" (zahvaljujući ažurnom Josipu Josipoviću) redovito izvještavali, kao što su nogometni turnir i izbor za miss ili druženje u svrhu očuvanja vareške tradicije i izrade muketa. Svaki put ih se dojmilo koliko je u tamošnjoj zajednici Varešana prisutan snažan osjećaj za zavičajem i s koliko se zanimanja i nestrpljenja iščekuje svaka nova vijest na internetu ili u "Bobovcu", koji za 15 pretplatnika u Sydneyju stiže i poštom. U svim

JOS JEDNA USPJEŠNA IZLOŽBA

IZVORNO VAREŠKO U TUZLI

Na inicijativu i uz pomoć fra **Marijana Karaule**, gvardijana samostana na Bistriku gdje se Udruga "Izorno vareško" predstavila prvi put izvan Vareša (u studenom 2006.), izložba Udruge održana je u još jednom franjevačkom samostanu, ovoga puta u Tuzli, u periodu od 29. ožujka do 1. travnja 2007. Posjetitelji je pozdravio domaći gvardijan fra **Zdravko Anđić**, a načelnik općine Vareš **Hamdo Fatić** prigodom svog obraćanja uručio mu je sliku starog Vareša u znak zahvalnosti na ukazanom gostoprimstvu. U ime Udruge obratila se

predsjednica **Marina Marošević**, inače Tuzlanka po rođenju, a izložbu je proglasio otvorenom načelnik općine Tuzla **Jasmin Imamović**. Udrugu su i ovoga puta podržali književnik **Željko Ivanković** i akademski slikar **Željko Lekić**, no zbog drugih obveza nisu mogli nazočiti otvorenju. Varešanin **Čedo Pavlić** pripremio je koktel-večeru za stotinjak gostiju koliko ih je bilo prve večeri, a pred samo zaključenje broja stigla je informacija da su na izložbi ostvareni dobri prodajni rezultati.

L. B.

B

Vareški načelnik poklanja sliku tuzlanskom gvardijanu

Ovi ljudi bore se gladovanjem za mirovinu koju su zaradili

U ŠTRAJKU ZA UMIROVLJENJE

"Imaš pravo raditi u poštenim i sigurnim uvjetima, izabrati svoj posao i biti plaćen za dovoljan standard življenja."

Opća deklaracija UN-a o ljudskim pravima
(New York, 10. prosinca 1948.)

PIŠE MIROSLAV MARKOTIĆ

Usadašnje radničko pravo sa-
svim sam neupućen. Od sve-
ga, jasno mi je jedino da ne-
ma posla i da ga, primjerice,
u Federaciji BiH traži preko
380 tisuća osoba, da se 67% pro-
računa troši na neproduktivnu rad-
nu snagu, te da su razni porezi,
takse i harači poprimili takve raz-
mjere da nije daleko dan kad će se
početi naplaćivati ulaz u zgradu
Općine. S druge strane, nije mi
jasno kako su se pojedinci u među-
vremenu uspjeli obogatiti, naročito
oni za koje znam da nisu znali, a niti
htjeli raditi. Ali, iznad svega, teško
je shvatiti da oni koji nešto rade,
mjesecima i godinama ne dobivaju
plaću i da im nisu uplaćene obveze
proistekle iz rada. To je pojava ko-
jom se apsolutno negira postojanje
pravne države.

Znam još samo to da smo vode-
ći u svijetu u broju štrajkova po
glavi stanovnika i da dosad nisu

štrajkali još jedino vjerski službe-
nici. A za štrajkove gladu učio sam
da su nekoć bili oblik prosvjeda i
borbe koji je karakterističan za
političke zatvorenike.

S ovako zbrkanim mislima oti-
šao sam radnicima "Željezare" Va-
reš (ili onoga što je od nje ostalo)
koji su stupili u štrajk gladu. Bilo je
u ovom poduzeću, s tradicijom du-
gom preko stotinu godina, još štraj-
kova, ali nikada pod ovako nehu-
manim uvjetima! Jedan od štraj-
kova, a koji je premašio granice
Banovine i Kraljevine, bio je štrajk
livaca Kraljevske livnice u Varešu.
Počeo je 7. srpnja 1928., dakle u
vrijeme kad je kralj Aleksandar I.
Karadorđević (nakon atentata na
osnivača HSS-a Stjepana Radića) u
Skupštini ukinuo tzv. Vidovdanski
ustav i zaveo diktaturu. Štrajk je
trajao 52 dana i imao međunarodnu
podršku. Prestao je kad su ispu-
njeni svi zahtjevi štrajkača, pa i

onaj koji se odnosio na smjenu
glavnog poslovođe zbog njegova
despotičkog ponašanja. Dan počet-
ka tog štrajka u bivšoj nam zajed-
ničkoj državi slavio se kao Dan
livaca BiH, a rat je spriječio da ga
se proglasi i na području cijele
države. Od tada u "Željezari" Vareš
ništa nije bilo kao prije. Vrlo orga-
nizirani sindikati s respektabilnom
domaćom radnom inteligencijom
maksimalno su štitili prava radni-
ka, tako da štrajkova nije bilo sve
do ovih, tzv. demokratskih pro-
mjena.

Kod onih koji još imaju mini-
mum osjećaja za humanost i soci-
jalnu pravdu, aktualni štrajk gladu
radnika bivše vareške "Željezare"
može probuditi sram i sažaljenje.
No, za one koji su ga prouzročili to
je samo još jedna epizoda u demo-
kratskom kaosu.

Poznajem sve te štrajkače i
stoga me je stanje u koje su dove-

deni još više pogodilo. Poznaju i
oni mene, jer smo preko 12 godina
radili zajedno. Ja rukovodio, a oni
radili i upravljali. I to veoma us-
pjesho. Po ostvarenim proizvod-
nim i financijskim rezultatima –
neponovljivo. Naš susret se pretvo-
rio u prisjećanje na zajedničke do-
mete. Oni su pričali, a ja razgledao i
razmatrao. To oko mene su sada iz-
nureni, pokradeni, poniženi i očajni
radnici za koje sa sigurnošću tvr-
dim da su bili ono najbolje što je
vareška "Livnica" imala.

Pokušali su mi objasniti kako
su se našli u ovakvoj situaciji. Pro-
mjenom vlasničkih odnosa i kapi-
talističkim načinom proizvodnje
materijalni i režijski troškovi po-
stali su veći od prihoda – objašnja-
vali su im novi poslodavci, a njihov
strah da će potkraj radnog vijeka
ostati bez ikakva posla pogodio
je rigidnim oblicima eksploatacije i
kršenju elementarnih, ne samo rad-
ničkih već i osnovnih ljudskih pra-
va. Njihov je apsurd tim veći što je
štrajk zapravo sredstvo za pobolj-
šanje uvjeta rada, a oni su sada li-
šeni radnog statusa i primorani
štrajkati za ostvarivanje prava na
odlazak u mirovinu. Ili, pomiriti se
s mirovinom bez mirovine.

U međuvremenu, prije nego ću
ažurirati ovaj tekst, saznajem da su
djelomično zamrznuli štrajk, od-
nosno onaj dio koji se odnosi na
gladovanje. "Vatrogasci" su obeća-
li udovoljiti njihovim uvjetima(?).
Međutim, ostali su razočarani mar-
ginalizacijom štrajka i nedostat-
kom podrške. Kad nisu odabrali
pogodan moment za štrajk. Duž-
nosnici koje su i oni birali, 150 dana
nakon izbora još uvijek su zaokup-
ljeni jedino raspodjelom fotelja.

Iskazivanje nezadovoljstva na
ovaj način danas nije čak ni lokalni
događaj. Vlast, moć, zakoni i ras-
polaganje ljudskim sudbinama u
rukama su dužnosnika koje su, na
žalost, izabrali i oni što svaki dan
štrajkaju negdje diljem ove zemlje,
koji blokiraju putne pravce, koji
prebire po kontejnerima i koji su se
borili za ovu ili onu BiH. Njima
posvećujem ovaj završetak:

*U opkoljenom Sarajevu, u pre-
dahu između granatiranja, jedan je
profesor redovito izvodio u šetnju
svog velikog psa. Susjedi su se
zgražali. Jednom prilikom, jedna
se susjeda s ogorčenjem obratila
profesoru: "Kako vas nije stid, pro-
fesore? Mi gladujemo, a vi šetete s
tom kerinom kojoj treba najmanje
kilogram mesa dnevno da se pre-
hrani! Stid vas bilo!" A profesor
bez ikakva uzbuđenja odgovori:
"Gospodo, zašto galamite na mog
psa? Nije vam on ništa kriv. Vi ste
glasali za ovo što nam se dešava,
nije moj pas."*

IZMEĐU LJUTNJE, IRONIJE I TUGE

Uskoro će nam na vrata pokucati dva radnička blagdana, oba prvosvibanjska. Prvi je međunarodni praznik rada, a drugi katolički blagdan svetog Josipa Radnika. Čovjek iz Vareša – grada bogate radničke i katoličke (franjevačke) povijesti – pred ove blagdane može osjećati u duši samo *ljutnju, ironiju i tugu*. A kako i ne bi?

PIŠE ALEN KRISTIĆ

BEZ POLITIČKE ZRELOSTI

Vareškim radnicima nikada nije bilo gore. Radnička zdanja u kojima se zarađivao kruh za mnoge generacije Varešana napuštena su – gotova sva razrušena i mrtva. Čak i ona koje radnici pohode, slične na bolesnike na samrti. Utjehu ne nudi više niti širi pogled na cjelokupnu stvarnost bosanskohercegovačkih radnika. Na jednoj strani mnoštvo radnika bez posla. Na drugoj uposleni radnici, ali bez temeljnih prava – čak i bez prava da se žale, jer uvijek ima dovoljno onih koji će raditi i za manje – i, naravno, pokorno šutjeti. Teško je pronaći mjesto pod bosanskohercegovačkim nebom gdje još ima radničke sreće. Istodobno, manjina odabranih se bogati – nepravredno i bez granica.

Kao da smo se mi – dok svijet ide naprijed – vratili u neka davna vremena. Čak u vremena prije događaja u čiji spomen su ustanovljeni radnički blagdani. Prisjetimo se!

Međunarodni praznik rada slavi se kao spomen na velike radničke demonstracije održane u Chicagu 1. svibnja 1886. U sukobu s policijom poginulo je više od dvije stotine radnika, a osmorica su naknadno osuđena na smrt. Glavni zahtjev radnika

bilo je *osmosatno radno vrijeme*, jer su do tada radili i do *četnaest sati na dan*!

Međunarodna radnička organizacija, u spomen na demonstracije u Chicagu, već 1889. proglasila je 1. svibanj praznikom radnika cijeloga svijeta. Možemo se (i trebamo) ponositi da je 1. svibanj kao praznik rada i radnika prvi puta u Bosni i Hercegovini proslavljen baš u Varešu. Radnici vareške Željezare – otvorene 1891. – proslavili su ga uz dopuštenje Beča 1894.

Znali su se nekoć vareški radnici u duhu zajedništva i solidarnosti izboriti za svoja prava. Svjedoči o tome veliki štrajk radnika cijelog Vareša 1906. Iako ugušen od vojske, na koncu je štrajk uspio. Radnici su se izborili za smanjenje radnog vremena i povećanje nadnica.

Čak se i nekadašnji Dan livaca Bosne i Hercegovine slavio u spomen na štrajk 200 vareških livaca započet 7. srpnja 1928. Vareške livce podržali su tada radnici cijele ondašnje Jugoslavije.

Sve mi se nekako čini kao da smo se mi u Bosni i Hercegovini vratili – ne samo što se radničke stvarnosti tiče – u ta vremena. Mnogi radnici opet rade i po dvanaest sati dnevno. Mnoge su radničke nadnice niske – bezobrazno nepošteno! Mnogi su radnici prisiljeni raditi na crno – bez bilo kakva osiguranja. Mnogi ostaju i bez plaće. Kako da nakon dvanaestosatnog rada – često čak i subotom i nedjeljom – radnici budu očevi, majke, muževi ili supruge? I zašto se onda

Spomenik vareškim radnicima

čudimo razorenim obiteljima, obiteljskom nasilju, kriminalu među mladima?

Ali, jedno je svakako drugačije od negdašnjih vremena. Više ni traga *političkoj zrelosti radnika*. Nema više radničkog zajedništva i solidarnosti. A bez političke zrelosti radnika teško da će biti boljih dana za radnike. Dovoljno je da se različito zovu ili da se različito Bogu mole i već su nejedinstveni. Kao da im kod kuće njihovi jedu različit kruh!

CRKVA I RADNICI

A što s blagdanom svetoga Josipa Radnika?

Uveo ga je – više nego zakašnjelo – tek 1955. papa Pio XII. kako bi Crkvu približio radnicima. Taj potez treba promatrati u povezanosti s prvim dvjema socijalnim enciklikama Crkve – također zakašnjelim. Prva je *Rerum novarum* pape Leona XIII. iz 1891., a druga *Quadragesimo anno* pape Pija XI. iz 1931.

Kažem zakašnjelim, jer dok je Crkva došla od toga da barem u svojim dokumentima pokaže osjetljivost za stanje radnika, veliki dio svjetskog radništva izgubio je, s pravom, ne samo povjerenje u Crkvu, nego i vjeru u Boga – točnije, vjeru u Boga kakvog im je Crkva posredovala svojom sljepoćom i gluhoćom za radničku bijedu.

Zaludu što je Isusov otac Josip bio radnik – stolar. Čak je i Isus, izuzev zadnje dvije do tri godine života, bio radnik – kao i otac, stolar. I Isusovi prvi učenici – apostoli – bili su radnici – uglavnom ribari. Također i prvi kršćanski propovjednici bili su radnici – prvi među njima, sveti Pavao, izrađivao

je šatore želeći živjeti od rada svojih ruku kako bi njegova riječ o ljubavi Božjoj bila vjerodostojna. Jednom riječju, prva je Crkva bila Crkva onodobnih radnih ljudi – što znači ujedno i Crkva siromaha.

Ali od cara Konstantina – kad su prestali progoni kršćana, a kršćanstvo postalo državna religija – Crkva se udaljila od radnih ljudi. Počela je svijet gledati očima bogatih i moćnih – zaludu što se pozivala na Isusa prema čijim su riječima siromašni – ujedno i radni ljudi – bili povlašteni kod Njegovog nebeskog Oca. Čak i kad je davala milostinju, gradila bolnice, sirotišta ili javne kuhinje, Crkva je izostavljala učiniti ono temeljno. Bila je slijepa za nepravedan ustroj društva u kom se jedni nepravedno bogate (šaćica odabranih) na temelju naporna rada i užasne bijede drugih (mnoštva radnika i sirotinje). Bila je slijepa jer je – kao što je već rečeno – svijet gledala očima bogatih i moćnih. Nije činila ništa da promijeni nepravedne strukture društva, jer je od njih imala korist – materijalnu – zaboravljajući da siromaštvo i radnička bijeda nije volja Božja, nego uvreda Bogu. Tako Crkva stoljećima nije bila na strani radnih ljudi, nego na strani bogatih i moćnika.

Dramatičnost i pogubnost toga izbora pokazala se na poseban način u 19. i 20. stoljeću – vremenu industrijske revolucije i pojave marksizma (ostvarenog, na žalost, na poguban način u komunizmu). Bilo je tako sve do Drugog vatikanskog koncila kad je Crkva – barem načelno i u nauku – učinila veliki zaokret. Do tada su, od pokretâ nadahnutih *socijalnom pravdom*, Crkvi često bili bliži *autoritarni* i *antidemokratski* pokreti (pa čak i fašistički, kao u Španjolskoj). Otuda i protivljenje

Crkve svemu modernom i novom. Željela je, uzaludno, sačuvati stara vremena – razdoblje vlastitog bogatstva i povlastica – sklapajući saveze s gubitnicima iz prošlosti.

Naravno, bilo je u Crkvi uvijek i onih koji su je podsjećali na izvore – Isusa i njegovu konkretnu ljubav prema ugroženim i posljednjim (u vremenu industrijalizacije i divljeg kapitalizma to su bili radnici). U srednjem vijeku zagovornici drugačije Crkve bili su prosjački redovi – franjevci i dominikanci. U prošlom stoljeću zastupnici *teologije oslobođenja* koja je svijet gledala očima ovozemaljskih gubitnika. Ali, takvi su uvijek od Crkve osuđivani i sumnjičeni za izdaju. U novije vrijeme unutar Crkve rado se spominju kao da se na taj način može skriti sramotno *socijalno zakazivanje* Crkve i teologije. Iz sasvim drugih razloga, naravno, vrijedno je na ovome mjestu spomenuti kako su fratri za vrijeme velikih vareških radničkih štrajkova bili uz radnike!

SOCIJALNI NAUCI – MRTVO SLOVO NA PAPIRU

Da na koncu budemo jasni, ništa bolje nisu bile ni druge vjerske zajednice! Stoga bi blagdan svetog Josipa Radnika u Bosni i Hercegovini morao podsjetiti Crkvu i sve vjerske zajednice da im nije mjesto uz bogate i moćne nego baš uz one posljednje – radnike. U slučaju, naravno, da još uvijek žele biti Božje! Ondje gdje radnik mora šutjeti, morale bi vjerske zajednice (i Crkva) proročki govoriti u njihovo ime. Ondje gdje se radnik iskorištava, morale bi vjerske zajednice (i Crkva) upirati prstom. Ondje gdje radnik očajava, morale bi vjerske zajednice (i Crkva)

donositi nadu. U slučaju, naravno, da žele biti Božje!

Bilo bi spasonosno i za Crkvu i za preostale vjerske zajednice da konačno postanu *osjetljivije za socijalnu nevolju radnika* Bosne i Hercegovine. Nema boljeg puta da se iskupe što su dosad dopuštale da budu nemilice iskorištavane od političara za privremene i sebične uspjehe (čak i za poticanje i opravdavanje zločina). Neka one vrijednosti, koje su ugradile u prekrasno napisane socijalne nauke, počnu same konkretno primjenjivati i proročki zagovarati u društvu! Jer, kao iskupljenje, vjerskim zajednicama ne mogu poslužiti samo napisani *socijalni nauci*, nego jedino nova konkretna praksa u kojoj će se moći nazrijeti zauzetost starozavjetnih proroka, Isusa i Muhameda za *socijalnu pravdu* – i na taj način radnike. Na koncu, jedino se tako i mogu vratiti svojoj izvornoj poruci i svrsi postojanja! U sklopu toga vjerske bi zajednice trebale ustrajno podsjećati da rad nije prokletstvo, nego je to bogatstvo stečeno bez rada i uz pomoć laži i prijevare. Rad je – barem u skladu sa svetim knjigama naših bosanskohercegovačkih religija – čin ljudske suradnje s Bogom. U protivnom će (ne bez krivnje vjerskih poglavara) poniženi radnici postati plijen fanatika i fundamentalista različitih uvjerenja. Pogledajmo oko sebe! Zar se to već ne događa?

Zbog svega rečenog, dragi čitatelji, ne mogu vam ni čestitati radničke blagdane. Mogu jedino zaželjeti da nam se konačno dogode. Međunarodni praznik rada – *politička zrelost radnika* (zajedništvo i solidarnost radnika). Blagdan svetog Josipa Radnika – *odgovornost vjerskih zajednica za radnike* (socijalnu pravdu). **B**

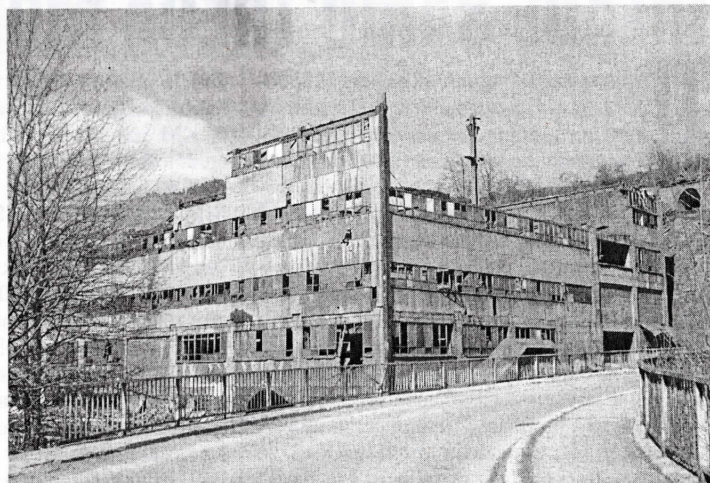
— RAZGRADNJA DOBRO IDE —

NEMA VIŠE SEPARACIJE

Sobzora, kao jedan od posljednjih simbola nekoć industrijskog Vareša, nestaje i Separacija. Izgrađena je prije pedesetak godina i locirana u podnožju brijega na kom se nalazilo bivše katoličko groblje "Ruda", tik uz glavnu i jedinu cestu, pa je neizbježno padala u oči kad se prilazilo zavojitom vijaduktu s bilo koje strane. Unutar goleme zgrade, lišene bilo kakvih izbočina i naoko čak pomalo strašne, odvijao se pro-

ces odvajanja željezne rude od jalovine. Pokretnim je trakama bila uvezana s nekoliko okolnih postrojenja, a kad su, zarad prodaje u staro željezo, demontirane sve te sitnije metalne konstrukcije, na red je došla i ona kao posljednji zalogaj. U privatizaciji poslije rata, za čije se provođenje ne može izreći nijedna lijepa riječ, Separacija je pripala famoznom *Rudniku željezne rude d.d.*

S. P. **B**

Koliko je ljudi u njoj zarađivalo svoj kruh...

GLAVNOKOMANDUJUĆI

PIŠE MIROSLAV MARKOTIĆ

U tijeku je realizacija I. faze investicijske izgradnje Rudnika i željezare Vareš. Usporedno s njom intenzivno se grade stambeni objekti te objekti društvenog standarda, u čemu sudjeluju poduzeća s raznih prostora bivše države. U Varešu je više radnika nego stanovnika, a Lekki je "glavnokomandujući". On odlučuje, odobrava, naređuje, nadzire. Svakodnevno je prisutan na svakom radilištu. Uživa punu potporu generalnog direktora Rudnika i željezare Stjepana Mihelića – Pište. On je toliko moćan da se u njegovom kabinetu ne dogovara nego samo odgovara i izvješćuje. Nema diskusije.

To je i mogao. Zbog svoje bolesti bio je oslobođen svih sastanaka, zborova i dogovora. I dalje je bio markantna pojava u besprijeckornoj urednoj i brižljivo odabranoj garderobi. Uz zavidan kvocijent inteligencije i bogat asortiman terminologije koju je umio majstorski ukomponirati u svakodnevnu konverzaciju, zakratko izrasta u tehnokrata, a ukoliko bi osjetio da mu je ugrožen ego – i u autokrata. Žestoko bi reagirao na bilo čiju primjedbu da je u Bukovom potoku, zbog prirodne konfiguracije terena, bolje izgraditi gradski stadion, a bazen na mjestu nogometnog igrališta. Jednako se odnosio i prema onima koji su mu pokušali ukazati na to da vareški pokojnici, koje se zbog industrijske izgradnje

moralo dislocirati s bivšega katoličkoga groblja "Ruda", zaslužuju bolju lokaciju od "Stogića". No, bilo bi tendenciozno ne spomenuti da se svom žestinom angažirao oko toga da i kapela bude u originalu prenesena i postavljena na sadašnjoj lokaciji.

Dakle, sve je teklo onako kako je Lekki zamislio. Skokom u vodu pušta u rad "svoj" bazen za kupanje, odijeljen za djecu i za odrasle, u koji se, opet prema njegovoj ideji, slijevala planinska potočna voda, zagrijavana tako što je klizila velikim betonskim pločama.

S takvim pedigreeom, Lekki postaje predsjednikom vareškoga KUD-a "Jedinstvo". Udo-
voljavajući tada važećoj direktivi da se svaki rukovodni politički i privredni djelatnik mora baviti i društveno korisnim radom, Lekki je zacijelo procijenio kako će upravo kroz "Jedinstvo" moći realizirati svoje ideje kojih je imao i u oblasti kulturnog stvaralaštva. Ne treba zanemariti ni činjenicu da je jedan broj njemu podčinjenih radnika u privredi već bio angažiran u Društvu. A ono je tada bilo na izdisaju i hitno mu je trebala svježa krv.

Dolaskom u "Jedinstvo", Lekkijeva stvaralačka energija, umjetničke ambicije i strastvena sklonost promjenama dolaze do punog izražaja. Već prvim potezima izaziva prave potrese i svi angažirani u Društvu postaju svjesni da su akteri

Bijaše nekoć na vareškom bazenu

revolucionarnih promjena. Radnički dom i društvene prostorije temeljito se rekonstruiraju i renoviraju. Postavlja se mozaični strop, proširuje se bina i dobiva nove, masivne zavjese, ugrađuje se grijanje, unose se nove stolice i stolovi, uređuje se i prostor iza bine, gradi se novi sanitarni čvor. Sve prostorije za sekcije također se obnavljaju, a gradi se i stambeni prostor za kućedomaćina, kao i moderno uređeni prostori za djelatnike uprave. Društvo dobiva i ljetnu baštu s još jednom pozornicom, nadstrešnicom, pregrađenim prostorima za posjetitelje i plesnim podijem. Ta bašta uskoro postaje kulturno mjesto okupljanja: preko dana kao ugostiteljski objekt, a navečer kao mjesto za glazbu i ples uz nastupe mnogobrojnih estradnih umjetnika. Društvu se na koncu nabavljaju novi instrumenti i neophodna oprema za sve sekcije.

B

JEDAN DAN NA RADNOJ AKCIJI

Na akciji su se iskazale mahom učenice

MLADE SAMO TREBA MOTIVIRATI

Učenici vareške srednje škole, njih 28, dobili su poziv da kao jedini iz BiH sredinom travnja otputuju u Heidenheim u Njemačkoj, gdje bi sudjelovali na dva seminara i razmijenili iskustva s vršnjacima iz nekoliko drugih zemalja. To je jedinstvena prilika za većinu njih da budu dio jednog međunarodnog projekta, za što su uostalom i saznali zahvaljujući poznavanju njemačkoga ili pak engleskoga jezika, i koju su nesumnjivo zaslužili dokazujući se kroz učenje i aktivnosti u raznim sekcijama.

Iako su organizatori iskazali posebno razumijevanje za vareške srednjoškolce, nudeći im besplatno ono što će drugi sudionici morati platiti, ipak se radi o nemalom broju njih za koje treba osigurati i platiti vize, prijevoz i sl., a neki primjerice nisu imali ni putovnice. No, nije se

željelo odustati. Među raznim idejama o tome kako namaknuti novac, a riječ je o nekoliko tisuća KM, izrodila se i jedna nesvakidašnja, pa su srednjoškolci odlučili zaraditi novce za vize doslovce čisteći kanale. Na čelu s profesoricama Mirjanom Kovačević i Selmom Hafizović, radnu su akciju odradili na cesti ispod Tisovaca 31. ožujka 2007., a načelnik općine Hamdo Fatić zauzvrat im je uplatio 1.600 KM za vize. On ih je i obišao, donijevši im sendviče i sokove, a zanimljivo je da su žuljeve u blatnjavom kanalu stjecale mahom učenice, jer će veći broj njih zapravo i putovati. U svakom slučaju bio je to prizor kakav danas rijetko vidimo, a ovakvim zalaganjem i ne čekajući da im se sve servira, subjektima koji to mogu srednjoškolci su dali uistinu dobar razlog da im pruže podršku.

M. M. B

LOPOVI BEZ GRANICA

NA METI I ŠAHTOVI

Ovo nije zemlja Teletabija. U njoj su "šahtovi" s okruglim otvorom. Iz njih iskaču i pred kraj crtića opet uskaču popularni likovi *teletubbies*. Ovo je u Varešu. U njemu se počelo odnositi i poklopce s kanalizacijskih šahtova da bi ih se prodalo u staro željezo. Ovo bi granje s policijskom vrpcom trebalo upozoriti i odvratiti djecu da ne pokušavaju ono što su vidjeli od svojih junaka na televiziji. Jer, malo je nedostajalo da se to i dogodi.

M. M.

Neke utakmice se posebno pamte. Sjećam se jedne takve protiv Radnika iz Hadžića, koja je bila prvenstvena, ali u natjecateljskom smislu ipak nije imala nikakvog značenja. Momčad iz Hadžića već je osigurala ulazak u viši rang natjecanja, a naš je "zadatak" bio primiti što manje golova. Za Radnik su tada igrali Ivica Petković, koji će nastaviti karijeru u FK Sarajevu, i Svetozar Vujović, koji će postati reprezentativac Jugoslavije (međutim, zbog paranoičnog straha od letenja u državnom dresu odigrat će svega nekoliko utakmica).

Početni udarac na utakmici imao je NK Vareš, a po njezinu završetku ispostavilo se da je to bila ujedno i jedina prilika da predemo na protivničku polovicu terena. Cijelo vrijeme svi protivnički igrači i lopta bili su pred našim golom, a na njemu se nalazio Branko Holaček. Tijekom utakmice lopta je pet puta pogodila gredu, devet puta vratnice i dva puta skakutala po gol-crti. Izvedena su dva penala, preko trideset udaraca iz kuta i veliki broj slobodnih udaraca. Branko je uspio obraniti sve! Uključujući, dakle, i one udarce koji se smatraju neobranjivima. Izgledalo je neshvatljivo, ali utakmica je završena rezultatom 0:0. Poslije te utakmice za Branka se pročulo i počele su mu stizati ponude za nastup u timovima višeg ranga. On je pak sve te pozive odbio, uz obrazloženje koje je zapravo bilo životni moto moje generacije: zadovoljan je svojim poslom i životom u Varešu, a nogomet je samo igra...

* * *

Iako utakmica iz Hadžića nije primjer tome, znao je i NK Vareš doći u poziciju da se bori i izbori za ulazak u viši rang natjecanja. Tako je jednom prilikom dospio u kvalifikacije, a protivnici su bili Mladost iz Rogatice, Metalac Sarajevo (tim sastavljen od zaposlenika "Strojara", poznatog poduzeća za popravke i remont motornih vozila), te ŠIK Sarajevo (tim djelatnika također poznate Tvornice čarapa). Pred početak kvalifikacijskih utakmica znali smo da nije dovoljno svladati samo protivnike na terenu, nego na neki način nadigrati i sarajevsku nogometnu "kuhinju" koja je preko Nogometnog saveza BiH, Saveza nogometnih sudaca, političkih autoriteta, pa i ratnih veterana otvoreno forsirala Metalac.

Pred rekordnim brojem gledatelja (netko je rekao – "slegla" se sva Romanija oko terena), u Rogatici smo igrali neodlučeno 1:1, a sarajevskog Metalca uspijevamo svladati rezultatom 3:2. Tako je naposljetku odluka o pobjedniku kvalifikacija trebala pasti na našem

NAMA JE TO BILA SAMO IGRA

M. MARKOTIĆ

terenu utakmicom protiv ŠIK-a. Varešu je, osim bodova, za svaki slučaj bila potrebna i pobjeda s visokom gol-razlikom.

Okupio se veliki broj navijača. Nešto ranije nego inače naš trener Vinko Varešković pozvao nas je u svlačionicu. Upravo se vratio s kratkog tečaja za trenere, gdje je dobio licencu za treniranje klubova u rangu natjecanja koji njegov tim tek treba izboriti. Tom utakmicom upravo je dobio i priliku. Kao i uvijek elegantno odjeven (bio je promotor muške mode u Varešu), ozbiljan, i na naše iznenađenje, s rokovnikom u rukama iz kog su virile neke papirne vrpce. Uglavnom, rekao nam je da ne smijemo propustiti ovu šansu i nekoliko puta ponovio da što više šutiramo na gol: "Čim predete na njihovu polovicu – odmah biiiiij!". Nakon toga je jedanaestorici koji će nastupiti

dao po jedan papir od onih koji su virili iz rokovnika: formata A4, širine 30 mm, a sadržaj vjerojatno prepisan iz skripte koju je dobio na tečaju. Radilo se, naime, o kratkim naputcima za svakog sudionika nogometne igre sukladno njegovoj poziciji u timu i na terenu. Svi smo pročitali upute, pogledali se i istrčali na igralište.

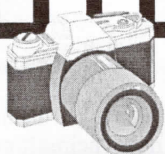
Bili smo u nemilosrdnom vodstvu. Kod rezultata 7:0 Drago Rajić – Raja, nesporni nogometni znalac, krenuo je k protivničkom голу govoreći: "Idem i ja da im dam jedan". Naslućivao sam da će iz bogatog vlastitog repertoara humora, imitacija i improvizacija usput izvesti nešto za masu okupljenih, a slavlje u gledalištu već je bilo počelo. Tako je i bilo. Prof. Milorad Milošević – Moco prošao je dvojicu protivničkih igrača i dodao loptu Dragi koji se našao na 6-7 metara

od gola gostujućeg tima. Krenuo je još korak-dva i mirno stao nogom na loptu. Zatim je iz džepa sportskih gaćica izvadio onaj papirić i počeo ga odmotavati. U tom trenutku gostujući vratar mu je već prilazio, a s trenerske klupe začulo se ono gromoglasno: "Biiiiiij!". No, vratar je nesmetano dograbio loptu ispod Dragine noge i dobacio je svojim suigračima, ali mi smo svejedno do konca prvog poluvremena povišili vodstvo na 9:0.

Na odmoru Vinko će Dragi: "Zašto nisi šutirao čim si primio loptu?!". "Ma, zaboravio sam što je pisalo na onom listiću...", odgovorio je Drago, tobože pokajnički.

Utakmica je završila pobjedom Vareša 19:0! (To je bio rekordan rezultat u BiH koji je vjerojatno i ostao nenadmašen) Sarajevski klubovi Metalac i ŠIK poslije toga su rasformirani.

B

KLARIN FOTOZAPIS

Kad i krtica upravi preko bijela svijeta, onda znaš da nitko neće raditi na njivi!

PRIREDIO J. KLARIĆ

S MATANOM NA PUT KRIŽA

ŽELJKO IVANKOVIĆ

A što da ti pričam o Uskrsu? Uskrs je u našim djetinjstvima, za razliku od Božića koji je isijavao radošću, imao neku ozbiljnu i tragičnu notu. Ne, nije ni jedno ni drugo u našim dječjim glavama bilo skopčano sa samim blagdanom koliko sa svim onim što mu je prethodilo. Sa življenjem onoga nadolazećeg, s nadanjima i nekim naročitim iščekivanjima. Čekanje i u njega ugrađivan drhat nestrpljivosti, dječje nestrpljivosti,

bilo je ono što je blagdanu davalo posebnu draž.

Božićnu je radost pripravljaio sveti Nikola s darovima, rast pšenice zasijane na svetu Luciju ili snijeg kao izvor svedolike dječje radosti. Uskrs je, međutim, dolazio s golim granama, s prirodom koja se još nije trgnula iza sna, s umorom od duge i teške varenke zime koju su nam takvom dodatno činile zabrinute oči naših roditelja i njihove sumorne priče o skupoći i teškom životu. A na poseban način – ozbiljnost koriz-

me, dugi post i sva odricanja, koja, uz svu našu neimaštinu, jedva da smo razumijevali.

Jesmo osjećali neku mističnu snagu Isusove muke, ali bila nam je daleka, osim kad bi u naše dječje misli i igre donijela naglašenu mjeru sputanosti za što su bili zadužene opomene ili prijekori naših roditelja koji su za sve naše želje imali isti odgovor:

– Pa, korizma je!

Sva se radost Uskrsa vezivala uz bojanje jaja dan uoči blagdana i njihovo razigrano, raskošno ša-

renilo na uskrsno jutro, s gotovo dječjom raskalašenošću tucanja jajima. Možda još i umivanje u cvijeću ujutro na Cvjetnicu?! Ali, taj bi dio kratkotrajne radosti brzo bio prekriven teškim velom Velikoga tjedna.

Dramu Uskrsa, pak, u naše je svijesti prizivalo prikazanje *Put križa* koje nipošto nismo htjeli propustiti, pogotovu ne otkad se – reklo bi se niotkud i iznenada – u njemu svojim udjelom pojavio Matan. Matan Vrhovac. Nema tko ga nije znao. Nije se jedino znalo je li bio veći vjernik ili pijanac...

Naše, dječjačko ministrantsko sudjelovanje u ozbiljnosti drame *Put križa* davalo je i nama na važnosti. To što smo, po naknadnim mjerilima, bili tek mali statisti u velikoj drami koja je spajala zemaljski dio predstave s onim historijskim ili nebeskim koji se odvijao na slikama obilježenim rimskim brojevima i poredanim uokolo po zidovima naše male crkve, nije nam oduzimalo na značaju. Tim više što u školskim *priredbama* nismo mogli sudjelovati.

Mala dramska predstava, podijeljena u četrnaest kratkih slika, pa još u crkvi, na mjestu i u vrijeme kad ozbiljnost i odgovornost planetarno vežu nebo i zemlju, činilo nas je dijelom velike predstave. I to važnim dijelom! Odvajalo nas je od običnih vjernika nekako više nego za vrijeme nedjeljnog ministriranja.

Spomenuh Matana!? Da, s njim je naša predstava dobila dimenziju više. Premda je, pritom, Matan nas, našu ulogu i našu važnost u predstavi bacao u sjenu. No, nismo marili što pored Matana nitko više nije imao važnost. Nitko. Čak ni stasiti kapelan koji je vodio *Put križa* i kojemu su sve oči bile upravljene! Pa ni Poncije Pilat, ni Veronika i njezin čudesni rubac, ni posve slučajni junak Šimun Cirenac.

Isus i Matan su s Matanovim dolascima na *Put križa* postajali glavni likovi drame koja je, premda s potihim ili prigušenim hihotanjem, počela dobivati posve novu mjeru. Rekao bih – ljudsku mjeru.

Već u crkvenom dvorištu, na samom ulazu u crkvu, na najvažnijem mjestu ljudskog susretanja u našem mjestu, moglo se vidjeti kako Matan iz svoga šarpe-lja s vremena na vrijeme čvornatim prstima starog rudarskog

radnika vadi plôsku zamotanu u ofucane i zamašćene novine i poteže kratke gutljaje iz nje. Drugo muškinje koje bi stajalo blizu njega, nećkanjem iskazivanim vrtnjom glave oko vratne osi, odbijalo bi ponuđenu plôsku. Što zbog korizme, što zbog mjesta na kom je nuđena, što zbog onoga tko ju je nudio, što...

Matan, međutim, ni upola nije bio uporan u nutkanju, koliko u vlaženju vlastitoga grla. A onda bi, kad bi već svi ušli u crkvu, ušao i on, kleknuo na velika koljena na klecalo iza posljednjeg reda klupa s muške strane i nalakćen na naslon pred sobom, posve sabran u tišini, čekao početak *Puti križa*. I već uz prvu postaju, dok je još Pilat prao ruke od svoje krivnje, Matan bi od cigareta i alkohola promuklim baritonom poluglasno, uz prvi gutljaj, najavio svoje sudjelovanje u drami muke Isusove i početak komentiranja prikazanja:

– Ne daj se, moj Isuse!

Bio je to najbolji znak da je Matan već dobrano pripit inače bi

izdržao barem do postaje *Isus pada prvi put pod križem* kada bi se tek oglasio bodreći Isusa. A onda se njegov predani vjernički glas mogao čuti u zajedničkoj zbornskoj molitvi što se akustičnim prostorom dizala do oslikanoga crkvenog svoda. No, ne zadugo, jer bi se domalo u tišini crkve, dok kapelan i tri ministranta pobožnim korakom prateći križ idu k novoj postaji, začulo šuškanje novina a odmah potom i Matanov glas:

– Živio, moj Isuse!

Njegovu prisnu suosjećajnost s Isusom od nove bi postaje potvrdilo Matanovo revnosno, glasnije od ostalih, sudjelovanje u vjerničkim odgovorima na kapelanovu predmolitvu. Tiho smiljenje koje smo s teškom mukom suzdržavali pučenjem usana i napuhivanjem obraza, nije moglo ostaviti ni kapelana posve mirnim i hladnim. I njemu bi se na tren krajičci očiju i usana nasmiješili. No, to smo vidjeli samo mi ministranti dok je njegov pogled bio okrenut k zidu i uvis

ususret novoj postaji.

Potom bi, neočekivano, sve nakratko potonulo u neku hladnu predvećernju tišinu. Okretanje u pravcu posljednje klupe, gdje bi se trebao nalaziti Matan, otkrilo bi njegovo kratkotrajno potonuće u starački i alkoholni san. Mir i tišinu, svu dostojanstvenost *Puti križa* i metafizičku uzvišenost, Matan bi ponovo uprizemljio u ljudsku dramu kad bi kapelan svečanim molitvenim poluglasom pred devetom postajom rekao:

– Isus pada treći put pod križem.

I dok su vjernici prizivani slici još jednog krvavog Kristova posrtanja, iza sna, kao dodirnut laganom rukom anđela, Matan bi se prenuo i dao do znanja da se vratio u prikazanje:

– Puno, brate, puno. Ne daj se, moj Isuse! Uh! – odazvao bi se on bolnim prigušenim uzdahom, a crkvom bi se pronio tih žubor i komešanje koje bi Matan iskoristio za novo šuškanje novinama:

– Živio ti meni, Isuse! –

nazdravio bi hrapavim glasom i potegnulo novi gutljaj rakije.

Sve bi zanijemilo s Isusovom smrću i skidanjem s križa i opet živnuo tek pred crkvom nakon *Puti križa* kad bi Matan Vrhovac nastavljao svoje ljudovanje uz plôsku. A kad bi se pojavio kapelan i priupitao:

– Puno, Matane, a? Puno?

Matan bi odgovorio:

– Jest, paroče! Što jest jest!

– Puno piješ, Matane. Ja o tome...! Zar ne možeš ni ovo pola sata izdržati?

– Bi kad bi mu kakav Šimun Cirenac pomogô... – dobaci netko.

– Živio, moj paroče! – nazdravio bi Matan i prinio plôsku usnama.

– Hm! Ne bi on meni, da se ja nešto pitam, ni do crkvenoga praga primirisô! – rekla bi u prolazu, tobože k'o za sebe, s prijekornim pogledom upućenim muškinju, kakva narogušena baba.

3

IN MEMORIAM

ZAHVALNICA

Dana 9. ožujka 2007. navršilo se 40 dana otkako nije s nama naša draga kćerka i sestra

SVJETLANA ŠIMIĆ rođ. Brkić
(15.IV.1975. – 28.I.2007.)

Hvala rodbini, prijateljima, susjedima i kolektivu Osnovne škole Vareš na izrazima sućuti i potpori u najtežim trenucima.

Počivaj u miru Božjem!

Tvoji najmiliji

ZAHVALNICA

Dana 6. travnja 2007. navršilo se 40 tužnih dana otkako je preminula naša draga majka i punica

IVANKA GRGIĆ rođ. Grgić
(13.III.1930. – 25.II.2007.)

S ponosom ćemo čuvati uspomenu na njezin lik, dobrotu i ljubav koju nam je pružila.

Počivala u miru Božjem!

Sin, kćerka i zet

ZAHVALNICA

Dana 10. ožujka 2007. prestalo je kucati srce naše drage mame, sestre, bake i punice

KATE VIDOVIĆ rođ. Talić
(3.IV.1932. – 10.III.2007.)

Draga mama, ti koja si nam darovala život i cijeli svoj život nesebično žrtvovala za nas, sada zaslužno odmaraj. Tužno je što više nisi s nama, ali smo sretni što smo te imali.

Ovom prigodom želimo zahvaliti na pomoći našoj dragoj Gini Grubešić, Biljani Josipović i Jeli Kozarić, te cvjećarni "Orhideja".

Tvoja djeca: Drago, Jela, Lucija, Mira, Dragica, Marija i Terezija, te brat Franjo, sa svojim obiteljima

POSLEDNJI POZDRAV

Dana 17. ožujka prestalo je kucati srce naše drage majke, punice, sverkrve, bake i prabake

LJUBE KOKOROVIĆ rođ. Pendić
(16.VIII.1924. – 17.III.2007.)

Draga naša majko, ostavila si iza sebe veliko potomstvo koje će te se uvijek sjećati.

Počivaj u miru Božjem!

Tvoja zahvalna djeca s obiteljima

POSLEDNJI POZDRAV

Dana 18. ožujka 2007. zauvijek je prestalo kucati plemenito srce naše drage

ANE SPREČKIĆ rođ. Glavočević
(15.VI.1943. – 18.III.2007.)

Zauvijek ćeš živjeti u našim srcima i mislima.

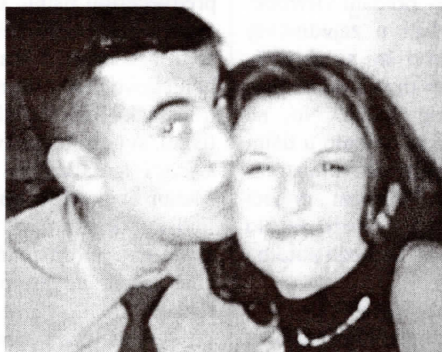
Počivaj u miru Božjem!

Suprug Tomislav, sin Brano, nevjesta Željka

IN MEMORIAM GAVRAN

MARIJAN
(24.IV.1979.)

ARIJANA rođ. Žuljević
(18.VIII.1979.)

10.III.2007.

tragično stradali u prometnoj nesreći kod Siska

*Zemlja je smrtnim sjemenom posijana
Ali smrt nije kraj Jer smrti zapravo i nema
I nema kraja Smrću je samo obasjana
Staza uspona od gnijezda do zvijezda*

Shrvani teškom boli, ali dirnuti vašom pažnjom najtoplije zahvaljujemo: mještanima Tisovaca, Pržića i Lepenice, djelatnicima cvjećarne "Palma" Vareš, Marijanu Rađoševiću i prijateljima iz Petrinje, Lazi Opačiću i prijateljima iz Siska, Lariji Deronjić i Mladenu Gavranu, djelatnicima Doma zdravlja Vareš, župnicima župa Vareš i Borovica, Vinku, Luciji i Darku Gavranu, Nikoli Šimiću i Zoranu Brđanoviću.

Ožalošćeni: majke Jovanka i Biserka, očevi Ivica i Bruno, sestra Irena, zet Alen, sestrična Ivona, bake Blaženka i Anka, djed Stanislav, stric Aco s obitelji, tetke Stojanka, Velinka, Gordana i Božica s obiteljima, tetak Milan s djecom, te ostala mnogobrojna rodbina i prijatelji.

TUŽNO SJEĆANJE
(17.III.2006. – 17.III.2007.)

Dana 17. ožujka navršila se godina dana otkako nije s nama naš dragi

STJEPAN JOZELJIĆ STJEPELJKA

Ni smrt ni vrijeme ne brišu sjećanja na tebe.

Počivao u miru Božjem!

Tvoji najmiliji

TUŽNO SJEĆANJE
(30.III.1987. – 30.III.2007.)

Na našeg dragog

MATU DJAKOVIĆA

Vrijeme prolazi, ali sjećanje na tebe ostaje u nama.

Počivaj u miru Božjem!

Tvoji najmiliji

TUŽNO SJEĆANJE
(31.III.2005. – 31.III.2007.)

Dana 31. ožujka navršile su se 2 godine otkako nije s nama naš dragi

IVO JOZELJIĆ

Uvijek ćeš živjeti u našim srcima i mislima.

Počivao u miru Božjem!

Tvoji najmiliji

TUŽNO SJEĆANJE
(2.IV.2006. – 2.IV.2007.)

Dana 2. travnja navršila se godina dana od smrti našeg dragog supruga, oca, brata, djeda, svekra i punca

ILIJE MIOČEVIĆA MAJSTORA

S vječnom ljubavlju i poštovanjem čuvamo uspomenu na tebe.

Počivao u miru Božjem!

Tvoji najmiliji

**CVJEĆARNA
PALMA
VAREŠ**

vl. Snježana Tomić tel. 032/ 843-465
843-321
mob. 061/ 793-032

PRIJEVOZ U ZEMLJI I INOZEMSTVU

svježe cvijeće • buketi • vjenčani buketi • aranžmani
lončanice • vijenci • pogrebna oprema i usluge

U SPOMEN

Našem voljenom ocu, bratu i djedu

FRANJI BRĐANOVIĆU
(3.IV.2006. – 3.IV.2007.)

Hvala Ti za svu dobrotu i ljubav koju si nam podario. Vječno ćeš živjeti u našim srcima.

Počivao u miru Božjem!

Tvoja obitelj

IN MEMORIAM
dragom

JOZI PAVLOVIĆU, Borovica Donja
(8.IV.2005. – 8.IV.2007.)

Sjećanje na tebe, tvoj lik i tvoju dobrotu bit će trajno i nezaboravno.

Počivao u miru Božjem!
Supruga Ana s djecom i njihovim obiteljima

TUŽNO SJEĆANJE
(3.IV.2003. – 3.IV.2007.)

Dana 3. travnja navršile su se 4 godine od smrti našeg dragog supruga i oca

MIODRAGA GUČEVCA MIGANA

Zauvijek ćeš ostati u našim srcima i mislima.

Počivao u miru Božjem!
Supruga Ivka i kćerka Gordana s obitelji

IN MEMORIAM

Ove godine navršava se 17 godina od smrti našeg dragog sina i brata

DUŠKA GUČEVCA pok. Miodraga
(1990. – 2007.)

Vrijeme prolazi, a tuga i bol za tobom i tvojom mladosti ostaju.

Počivao u miru Božjem!
Majka Ivka i sestra Gordana s obitelji

TUŽNO SJEĆANJE
(8.IV.2006. – 8.IV.2007.)

Dana 8. travnja 2007. navršava se godina dana otkako nije s nama naša draga nevjesta i strina

MARIJA TROGRLIĆ rođ. Miletović

Tvoj lik vječno će živjeti u našim srcima.

Počivala u miru Božjem!
Tinka i Tomi s obitelji

TUŽNO SJEĆANJE
(14.IV.2006. – 14.IV.2007.)

Dana 14. travnja navršava se godina dana otkako nije s nama naš dragi

MIHOVIL BRĐANOVIĆ

Dragi naš Mijo, prošla je tužna godina otkako si nas napustio i našao svoj mir u miru Božjem, a nama i dalje ostaju sjećanja i misli na tebe.

Tvoja supruga Evica, sin Zlatko, kćerka Nada, zet Petar, nevjesta Ljilja, unuke Ena, Mihaela i Andrea te ostala obitelj

TUŽNO SJEĆANJE
(18.IV.2006. – 18.IV.2007.)

Dana 18. travnja navršit će se godina dana otkako nas je iznenada napustio naš dragi

MARIO FRANJKOVIĆ

Tvoj dragi lik ostaje vječno živjeti u našim srcima i mislima.

Počivaj u miru Božjem!
Majka Marija, supruga Katarina, sin Danijel, kćerka Mihaela i brat Dario s obitelji

TUŽNO SJEĆANJE
(18.X.2006. – 18.IV.2007.)

Dana 18. travnja navršit će se 6 mjeseci otkako je iznenada preminuo

VLADO ŠURKIĆ

Vrijeme neumoljivo prolazi, ali sjećanja na tebe ostaju.

Počivao u miru Božjem!
Obitelj Marijanović

TUŽNO SJEĆANJE
(19.X.2006. – 19.IV.2007.)

Dana 19. travnja navršit će se 6 mjeseci otkako nas je napustila naša

DRAGA LIKIĆ

S ljubavlju i ponosom čuvamo uspomene na tebe.

Počivala u miru Božjem!
Sin s obitelji

TUŽNO SJEĆANJE
(20.IV.1999. – 20.IV.2007.)

Dana 20. travnja navršit će se 8 godina od smrti našeg dragog

IVE PENTIĆA

Sjećanje na tebe je dio našeg života u kom ćemo te se uvijek sjećati.

Počivaj u miru Božjem!
Tvoji najmiliji

TUŽNO SJEĆANJE
(19.X.2006. – 19.IV.2007.)

Dana 19. travnja navršit će se 6 mjeseci otkako više nije među nama naša

DRAGA LIKIĆ

S plemenitim osobinama koje su te krasile, zaslužila si trajno pamćenje.

Počivala u miru Božjem!
Katarina, Nevenka, Ana J.,
Branka, Azra, Mirjana, Ana J.

TUŽNO SJEĆANJE
(23.IV.2006. – 23.IV.2007.)

Dana 23. travnja navršit će se godina dana otkako je preminuo naš dragi suprug, otac, punac, svekar, djed i pradjed

JOZO MILETOVIĆ

Tvoja dobra djela i ljubav koju si nam pružio ostaju vječno živjeti u nama.

Počivaj u miru Božjem!
S ljubavlju, tvoji najmiliji

- KOMPLETNA ORGANIZACIJA POGREBA
- PRIJEVOZ POKOJNIKA U ZEMLJI I INOZEMSTVU
- BUKETI • SVJEŽE CVIJEĆE • LONČANICE
- SVADBENI BUKETI • POGREBNI VIJENCI

tel. +387 (0)61/ 753-522
+387 (0)61/ 783-326

PRIZNANJA PRIJEKO POTREBNA

PIŠE DUNJA ŠEGO

SABRALO SE ZASLUŽNIH

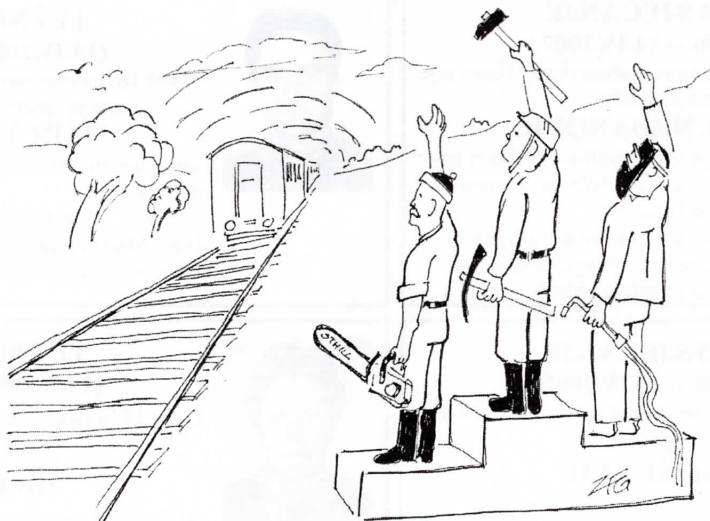
Znamo da je Vareš u prošlosti svako malo bio oslobođan i da se danas baštinici svih tih oslobodilačkih pokreta nikako ne mogu dogovoriti čija je borba bila važnija i teža.

Uglavnom, otkako je veličanje 4. aprila ispuhalo, Vareš kao općina još uvijek nema svoj dan koji bi slavio i tim povodom nagrađivao svoje najzaslužnije građane. Nema samim tim ni te nagrade, a, da sramota bude veća, zaslužnih i te kako ima.

Nisam ni rekla na koje zaslužne mislim, a već su se neki požurili sami prepoznati kao takvi. E, za takve čija je zasluga ovakvo stanje u Varešu ja sam i izradila ovaj prijedlog.

Predlažem da se za njih utemelji općinsko priznanje, recimo plaketa, pod nazivom *Zadnja rupa*. Kako bi ona izgledala? Fino. Uzmimo se tri tanje četverokutne ploče od kojih bi prva bila metalna, druga drvena, a treća kamena. Na njima, otprilike u sredini, odgovarajućim svrdlom izbušiti rupe i to je to. Bez suvišnog brušenja rubova i bilo čega što bi oduzelo dragocjene minute prezaposlenim skupljačima staroga željeza, sjekačima šume ili tucačima kamena. Ako sama plaketa nije dovoljna, dalo bi se izraditi i alke koje bi nagrađeni, uz isforsirani pljesak svojih poltrona, primali kao medalje oko vrata.

Nagrade dodjeljivati u tri kategorije, a dodjelu vršiti svakog prvog u mjesecu jer nema smisla da čekaju po godinu dana svi ti koji ostvaruju vidne rezultate na upropaštavanju Vareša, računajući i njegovu širu okolicu. Kad se najrevniji i najuspješniji izredaju, krug kandidata za nagrade mogao bi se proširiti izvan ovih branši, na još neke pojedince koji su svojim djelom ili propustom također dali ogromna doprinosa da Vareš postane zadnja rupa.

GDJE SU

NESTALE DIMIJE?

U vokabularu naših baka koje su se slabo razumjele u ono što bi im čovjek trebao ili što ne bi trebao raditi na poslu, jedna riječ bila mi je posebno simpatična, a koristila se kad bi se dočulo da je netko nešto ozbiljnije zabrljao. Danas bi se to razvrstavalo na šverc, mito, korupciju, pronevjeru, malverzacije ili seksualno uznemiravanje, a nekoć je bilo dovoljno kazati samo da je dotični pravio neki *šmucig*...

No, ono što ću sad ispričati nema veze s poduzećima u kojima su radili naši djedovi i očevi, ali ima s narodnim nošnjama koje su nosile naše bake i majke.

Srednja je škola nedavno proslavljala svoj dan i to je trajalo pet dana. Netko reče, toliko se nije slavio ni Dan Republike u najbolja vremena. Ali, nema veze. Važno je da se u gradu nešto pozitivno događa, a u sklopu toga dogodila se i modna revija.

Premda poneke i nesigurne u smjeljoj odjeći, srednjoškolke su prikazale modne trendove. Jasno je zašto se oni ne sviđaju očevima i majkama, a sviđaju svakom prolazniku – od onih finih pa do raznih prostaka. A da se ne uvrijedi teta tradicija, odlučeno je da se mlade dame malko prošeću pistom i u odjeći koja pripada prošlosti. Tu je došlo do kompromisa nad kojim bi se naše bake, da su bile prisutne, do daske zgrozile. Ali, bake su bake...

Muškome je dijelu publike bilo jako zanimljivo vidjeti djevojku odozgo dopola u narodnoj nošnji, a od pola u minici. Da se to *bogdo* tako nosilo u stara vremena. I da se sad nekoga upita što je ta djevojka od narodne nošnje imala na sebi, nitko se od muških ne bi sjećao nijednoga detalja izuzev divnih dugih... – čarapa s *lycrom*! Ali, to ne spada u nošnju.

Bake bi, dakle, graknule: gdje su dimije?! Tko ih toliko podreza, *nalet* ga odnio, tko napravi taj *šmucig*...? Nitko, bako, takvo vrijeme došlo.

"OSKAR" ZASTARIO

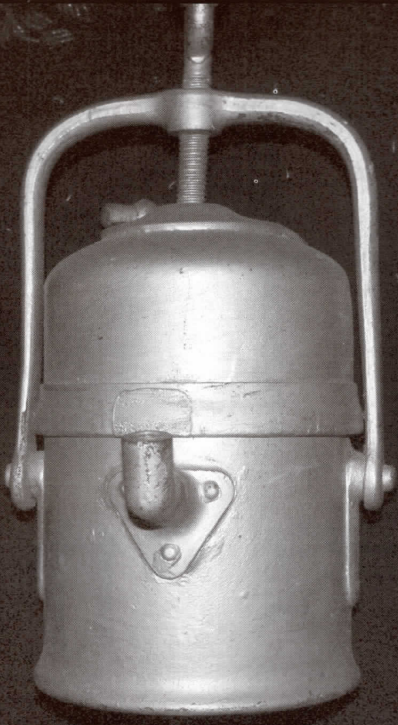
Potencijalni bi kandidati za dobivanje plakete *Zadnja rupa* zasigurno ostali zapanjeni činjenicom o koliko se primitivnim nagradama radi. Zna se da su drugdje te nagrade u znaku plemenitih kovina kao što su platina, zlato i srebro. Međutim, kakvo je stanje grada u koje su ga oni doveli nego primitivno?! A nagrađivati treba, valjda, sukladno rezultatima.

Stara je predrasuda da se u ovom gradu sve može oprostiti samo ne uspjeh. Biva, Varešani bilo kog svog sugrađanina više vole vidjeti nagrđena nego nagrađena. Ma i da jest tako, mi moramo ustanoviti neke kriterije i nagrade, jer će nam zaslužni kadrovi inače i zbog toga odlaziti u druge sredine. A tu zapravo dolazimo do jednoga broja ljudi koji su i zaradili svoja priznanja radeći u korist okolnih općina, a protiv interesa ove svoje.

Postoji zbilja mnogo onih koji su zreli za dobivanje nagrade grada Breze ili Visokog, pa sve do udaljenijih mjesta za koja se dalo nemjerljiva doprinosa kao što su Zavidovići, a da i ne spominjemo Zenicu za koju se Vareš još otkad kompletan žrtvuje. No, u zabludi smo ako očekujemo transparentnost barem kod dodjeljivanja priznanja. Nagrade za zakulisne poslove i izdaju interesa prodanim se dušama dodjeljuju u vidu namještenja, tajnica, stanova i vozila.

Lako se nama zezati dok u međuvremenu takvi stvarno podrivaju ovu kotlinu, a načelnik općine muku muči što će pokloniti uglednicima koji mu navrate u kabinet. Tada se najčešće laća "oskara", tj. lijevane statue vareškog livca. Međutim, nije li krajnje vrijeme predložiti majstoru Ravliji da izradi modernijeg "oskara": recimo, kip rezača starog željeza?

									NAŠA STARINA (16)	VISOKO DRVO IZ PORODICE VRBA	FOSILI	POVRŠINA LISTA U KNJIZI
									ŽUTOKLJU- NA PJEVICA CRNOG PERJA			
									ČIN, DJELO			
									ŠIPAK, MOGRANJ			
									UZVIK NESTRP- LJENJA			
									STARA JEDINICA SILE			
									SANJE, SNOVI			
Autor: MOLIERE	UŠKOP- LJENIK, EUNUH	SPRAVE, NAPRAVE	ODREZAK GOVEĐEG MESA (engl.)	KNJIŽEVNIK FRANCE	RIJEKA U GVAJANI (anagram: AMBARI)	BODUL S IŽA	TOMISLAV IVIČ	SAT	NAJJAČA KARTA, AS			
SVJETILJKA NA SLICI									VRSTA LEPTIRA			
											AUSTRIJA	
ISPLAČI- VATI APANAŽU											IMOVINA	
TIP LADINOG VOZILA							MIRIS					
							SKLADA- TELJ HA- ČATURJAN					
SASUŠENA TRSKA PRIREĐENA ZA UPORABU								GRADITELJ TROJAN- SKOG KONJA				
STARIJI KOŠARKAŠ TVRDIĆ (RATO)								GLAZBENI ZNAK				
DRAMSKA IMPROVI- ZACIJA								PJEVAČ KABILJO				
								"AMPER"				
RIBA LINJAK (množ.)					B	LUKAVI GIBRAL- TARSKI MAJMJUN						

RJEŠENJE SKANDINAVKE, vodoravno: kos, akt, nar, ama, din, sni, kec, karabituša, a, apanažirati, samara, aroma, trstina, epej, ratomir, nota, atelana, ilan, tike, makaki.

LIST VAREŠKIH HRVATA

Rješenjem Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i športa Federacije BiH, broj 08-651-311-4/98, list "Bobovac" upisan je u evidenciju javnih glasila pod rednim brojem 817, a mišljenjem istog ministarstva oslobođen je plaćanja poreza na promet proizvoda

osnivač i izdavač: HKD "Napredak", Podružnica Vareš ❖ za izdavača: Željko Franjić ❖ adresa uredništva: 71330 Vareš, Stojkovići bb, tel.: 032/ 849 050, fax: 032/ 849 051 ❖ internetska adresa: <http://www.vares.pp.se> ❖ e-mail: listbobovac@hotmail.com ❖ žiroračun u KM: 199-047-00042902-61 kod ABS banke d.d. Sarajevo, s naznakom: za list "Bobovac" ❖ naklada: 1000 primjeraka ❖ izlazi jedanput mjesečno ❖ glavni i odgovorni urednik: Mladenko Marijanović ❖ uredništvo: Vladimir pl. Alaupović, Zlatko Filipović, Željko Ivanković, Čedomir Jelić, Stjepan Šurkić i Mijo Vidović ❖ računalna priprema: "Art company" d.o.o. Kiseljak, tel./fax: 030/870-974, tel.: 030/871-564; e-mail: art.company1@tel.net.ba ❖ tisak: "Yoker" Busovača

STARINSKE TETOVAŽE

Vremena u kojima su u Borovici po rukama tetovirane ženske osobe prije nego će se zadjevojčiti, a napose razlozi zbog kojih je to rađeno, sve dalje su iza nas. (Više o tome možete pročitati u Bilješkama o zavičaju, str. 6) Svjedokinje koje su taj ritual iskusile na vlastitoj koži prisjećaju se da nije bio nimalo bezbolan, ali je prihvaćan u nastojanjima da se zaštiti ženska čast i označi pripadnost katoličkoj vjeri.

Danas se na to može gledati tek kao na jednu iz niza neobičnosti ove gorovite i veoma religiozne župe, no to je ipak i svjedočanstvo o dijelu borovičke povijesti koja nikad nije bila laka. A od toga se, bez trunke izmišljanja, može sklopiti turistima jako zanimljiva priča.

Priredio J. Klarić

